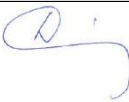

ALSÓNYÉK KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

AKTUALIZÁLVA, 2021. július

ALÁÍRÓLAP

Szakág	Név	tervezési jogosultság
Tervezők	 Deák-Varga Dénes	okl. építésmérnök településtervező TT 14-0058
	 Kovács Luca Kinga	tájrendező és kertépítő mérnök
Települési főépítész	 Béres István	okl. építész

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	7
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	7
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	7
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	8
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	11
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	14
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	16
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	16
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések.....	17
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	17
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	17
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	17
1.7. A település társadalma	18
1.7.2. A társadalom térbeli rétegződése, konfliktusok, érdekviszonyok.....	19
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	19
1.8. A település humán infrastruktúrája	20
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	20
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	21
1.9. A település gazdasága	21
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	21
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői - nagyobb jellemző vállalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdasági vállalkozások, gazdasági telephelyek.....	21
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	22
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	22
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	22
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása	23
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	23
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	23
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	23

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	23
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	23
1.10.6. Intézményfenntartás	23
1.10.7. Energiagazdálkodás	23
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások.....	23
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	23
1.12.1. Természeti adottságok	23
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	24
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területe	27
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	28
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	28
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	28
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	28
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	29
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	29
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	30
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	32
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	33
1.14.5. Az építmények vizsgálata	33
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	34
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	42
1.15. Közlekedés.....	42
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	42
1.15.2. Közúti közlekedés	42
1.15.3. Közösségi közlekedés	42
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	42
1.15.5. Parkolás	43
1.16. Közművesítés.....	43
1.16.1. Víziközművek.....	43
1.16.2. Energia.....	44
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	44
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	45
1.17.1. Talaj	45
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek.....	45
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	45

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés	45
1.17.5. Sugárzás védelem	46
17.6. Hulladékkezelés	46
1.17.7. Vizuális környezetterhelés.....	46
1.17.8. Árvízvédelem	46
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők). 46	
1.18.1. Építésföldtani korlátok	47
1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség.....	47
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely.....	48
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	48
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése.....	48
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	50
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	50
3.1.1. A folyamatok értékelése.....	50
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	51
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	52
3.2. Problématérkép/értéktérkép	53
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	55
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	55
3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése.....	56
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	57

BEVEZETÉS

A megalapozó vizsgálat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló (314/2012. XI. 8.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti tartalommal készült.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Alsónyék község Tolna megyében a Szekszárdi járáshoz tartozik, amelyet 17 település alkot: Alsónána, Alsónyék, Bába, Bábászék, Decs, Hara, Kistormás, Kölesd, Medina, Ócsény, Pörböly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd, Várdomb.

A település közúton az 55. és 56. számú főútról egyaránt elérhető. A község külterületének nyugati részén áthalad az M6 autópálya, melynek bábászéki csomópontja a település közigazgatási határának délnyugati részén található. Alsónyéket Sárpilis, Várdomb, Alsónána, Bábászék, Bába, Pörböly és Decs települések határolják.

Alsónyék közúton Bábászéktől 2 km, Bajától 19 km, Szekszárdtól 20 km, Mohácsról 40 km, Pécsről 60 km, Budapesttől 160 km távolságban található. A településen áthalad a 46. számú Sárbogárd – Bábászék, és a 154-es számú Bábászék – Baja – Kiskunhalas vasútvonal.

A település méretéből adódóan csak alapfokú települési funkciókat lát el, de ezt is csak részlegesen, a helyben hiányzó ellátás elsősorban a szomszédos Bábászéken biztosított.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az **Országos Területfejlesztési Koncepció** (továbbiakban OTK) célja, hogy az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióval összhangban kijelölje az ország területfejlesztési politikájának célkitűzéseit, elveit és prioritás-rendszerét, megteremtve a területi szempontok konzekvens érvényesítésének lehetőségét, mind az ágazati szakpolitikák, mind az országos és területi programok kidolgozásában. A területfejlesztési politika fő funkciója az ország területileg harmonikus és hatékony működésének és kiegyensúlyozott, fenntartható területi fejlődésének megteremtése, valamint a területi leszakadás mérséklése.

A területfejlesztési politika átfogó céljai 2020-ig:

- térségi versenyképesség,
- területi felzárkózás,
- fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem,
- területi integrálódás Európába,
- decentralizáció és regionalizmus.

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) - 2014-2020.

A 2014 - 2020. közötti időszakban az EU források a gazdaságfejlesztést célozzák meg.

A TOP elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése. Két fő stratégiai célt fogalmaz meg:

1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása.
2. Vállalkozásbarát településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása.

A TOP prioritásai:

1. prioritás: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

Célja: a vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése, a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításával.

- a vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése, a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításával,
- a turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében,
- a munkahelyek elérhetőségének javítása, a munkavállalók mobilitásának segítése a közlekedési feltételek fejlesztésével,
- a kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérése a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által.

2. prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

Célja: a vállalkozások, befektetők és a lakosság számára vonzó települési környezet kialakítása, gazdaságösztönzés, fiatalok, népesség megtartása

3. prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

Célja: fenntartható városi közlekedés és önkormányzati energetikai fejlesztések

4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

Célja: Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása

5. prioritás: megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztés, foglalkoztatás ösztönzés, társadalmi együttműködés

Célja: az ERFA prioritásokhoz kapcsolódó ESZA támogatások, kiemelten a megyei gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatási célú támogatások, a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi, humán fejlesztések támogatása, továbbá a helyi identitás és kohézió erősítése.

6. prioritás: Fenntartható városfejlesztés a megyei jogú városokban

7. prioritás: Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések

Célja: kísérleti jelleggel, városokban (10 ezer fő feletti) a helyi civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok együttműködésével, alulról szerveződve alakított helyi akciócsoportokon keresztül, helyi fejlesztési stratégiákon alapuló fejlesztések – 20-30 db városi CLLD.

- Központi elem a helyi közösség részvétele a tervezésben és a megvalósításban.
- Kiemelt cél a fiatalok részvétele, a fiatalok megtartása.
- Lakótelepeken megvalósuló helyi fejlesztési, közösségszervezési programok ösztönzése.

A Szekszárdi Kistérség Fejlesztési Programja (2. számú munkaváltozat) 2014-2020 közötti időszakra készült. A Fejlesztési Program fő prioritásai, célkitűzései:

1. Prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

A prioritáshoz tartozó specifikus célok: Térségi szintű integrált, foglalkozás-orientált gazdaságfejlesztés. A foglalkoztatás és az életminőség javítása, családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése. Helyi érdekű kis- és középvállalkozások fejlesztési aktivitásának javítása.

2. Prioritás: Befektetők és a lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása

A prioritáshoz tartozó specifikus célok: A helyi közösségek fizikai és szellemi aktivitásának és egészségének erősítése. Vonzó, biztonságos és funkciógazdag települési környezet létrehozása, ideértve a barnamezős területek többfunkciós hasznosítását. Települési környezeti állapot javítása.

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések:

Az aktív és egészséges élethez kapcsolódó közösségi infrastruktúra-fejlesztés a kulturális és természeti értékek megővésével. A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása. Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja. Kis léptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések.

3. Prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken. A település fejlesztési elképzeléseit nem érinti.

4. Prioritás: A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések:

Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése. Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés. Szegénység és szegregáció által sújtott leromlott városrészek rehabilitációja.

5. Prioritás: Községi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések

(CLLD típusú fejlesztések) A települést nem érinti.

6. Prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás ösztönzés

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések: A foglalkoztatási szint javítása megyei, térségi és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával. A munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság potenciális igényeinek közelítése. A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése. Megyei és helyi speciális közösségfejlesztést és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok. A helyi szerveződések elősegítése (civil szervezetek) – a civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése. Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok és programalapú fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések).

Tolna Megye Integrált Területi Programja (TIP) 2014-2020.

A TIP célrendszere illeszkedik a többi területfejlesztési dokumentumhoz.

A megvalósítandó célok:

- Fenntartható gazdaság- és turizmusfejlesztés, munkahelyteremtés
- Közlekedésfejlesztés
- Környezeti fenntarthatóság elősegítése
- Közintézmények fejlesztése
- Élhető települések
- Lakossági együttműködések, civil kezdeményezések elősegítése

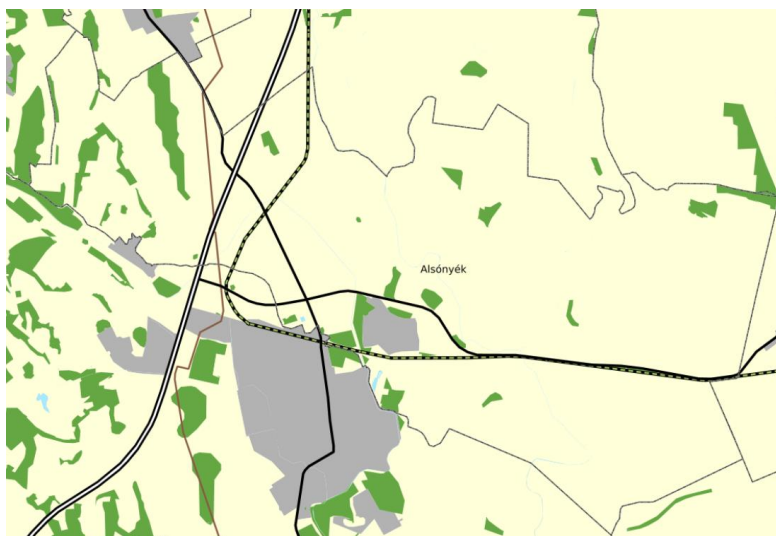
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A településrendezési tervek készítése, módosítása során meg kell teremtetni az összhangot a magasabb szintű tervekkel, így Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvénnyel megállapított Országos Területrendezési Tervvel (továbbiakban Trtv.).

Az **Országos Területrendezési Terv** Alsónyék községet az alábbiakban érinti:

Az ország szerkezeti terve (Trtv. 10-11. §)

A település közigazgatási területének túlnyomó része mezőgazdasági térségbe, kisebb erdőfolt erdőgazdasági térségbe, a belterület települési térségbe tartozik. A települést K-ny irányban átszeli a Bátaszék – Baja - Kiskunhalas vasútvonal és az 55. Szeged – Bátaszék országos főút, míg a közigazgatási terület nyugati részét átszeli az M6 autópálya, az 56. Szekszárd – Udvar országos főút és a Sárbogárd – Bátaszék vasútvonal is.

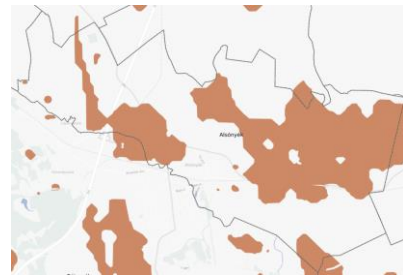
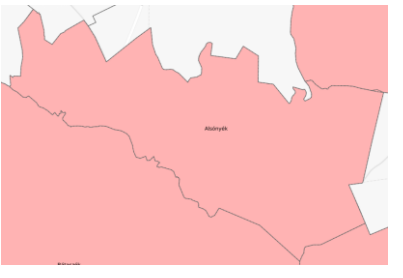

Az ország szerkezeti tervének kivonata

Országos övezetek:

1. Ökológiai hálózat (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület) övezete (Trtv. 25.§, 26.§, 27.§)
Az ökológiai folyosó a Szekszárd-Bátaszék-főcsatorna mentén fordul elő.
2. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (Trtv. 28.§)
A külterület nagy részét érinti.
3. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 2.§)
A település külterületét érinti.
4. Erdők övezete (Trtv. 29-30.§)
Elszórtnan kisebb foltokban fordul elő a község külterületén.
5. Erdőtelepítésre javasolt területek övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 3.§)
Kisebb foltokban elszórtnan, valamint a település nyugati részén egy hosszabb sávban fordul elő.
6. Tájképvédelmi terület övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 4.§)
A község nyugati része érintett.
7. Világörökség és világörökség várományos terület övezete (Trtv. 31.§)
A község területe érintett.

8. Vízminőség-védelmi terület övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 5.§)
A község belterülete és környéke, valamint a külterület nyugati része érintett.
9. Nagyvízi meder övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 6.§)
A község területe nem érintett.
10. VTT-tározók övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 7.§)
A község területe nem érintett.
11. Honvédelmi és katonai célú terület övezete (Trtv. 32. §)
A község területe nem érintett.

 Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának és puffterületének övezete	 Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	 Jó termőhelyi adottságú szántók övezete
 Erdők övezete	 Erdőtelepítésre javasolt területek övezete	 Tájképvédelmi területek övezete
 Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	 Vízminőség-védelmi területek övezete	 Nagyvízi meder övezete
 VTT tározók övezete	 Honvédelmi és katonai célú terület övezete	

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Tolna megye területrendezési tervéről szóló 8/2020. (X. 29.) számú rendelete (továbbiakban: MTRT) Alsónyék községet az alábbiakban érinti

A megye szerkezeti terve

A terv szerint a község belterülete települési térségbe, a külterület nagy része mezőgazdasági térségbe, az M6 autópályától nyugatra eső része, valamint a belterület környéke és az északi részekén lévő kisebb foltok erdőgazdálkodási térségbe tartoznak.

Alsónyéken áthalad az 55. és 56. számú országos főút, a Sárbogárd – Bátaszék vasútvonal, illetve tervezett térségi kerékpárút egy szakasza.

A település külterületén keresztül halad a Bátaszék-Baja-Kiskunhalas vasútvonal, és az M6 autópálya. A település területén halad keresztül egy 132 kV-os tervezett elektromos vezeték Sióagárd felől Bátaszék városáig.

Tolna megye szerkezeti tervének kivonata

Az MTRT-ben lévő adatok szerint Alsónyék közigazgatási területén a megyei területfelhasználási kategóriák kiterjedése az alábbi módon oszlik meg:

Település területe (ha)	Települési térség (ha)	Erdőgazdálkodási térség (ha)	Mezőgazdasági térség (ha)	Vízgazdálkodási térség (ha)
3190,16	79,94	151,86	2957,68	0,68

Országos övezetek az MTRT alapján:

3.1. Ökológiai hálózat övezete (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület): a települést érinti az ökológiai folyosó övezete.

3.2. Kiváló és jó szántók övezete: A település területét érinti.

3.3. Erdők övezete, erdőtelepítésre javasolt terület övezete: A település területét érinti.

3.4. Tájképvédelmi terület övezete: A település területét érinti.

3.5. Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete: A település területét érinti.

3.6. vízminőség-védelmi terület övezete: A település területét érinti.

3.7. Nagyvízi meder övezete: A település területét nem érinti.

3.8. Honvédelmi és katonai célú terület övezete: A település területét nem érinti.

Megyei övezetek az MTRT alapján:

3.9. Ásványi nyersanyagvagyon övezete: A település területét nem érinti.

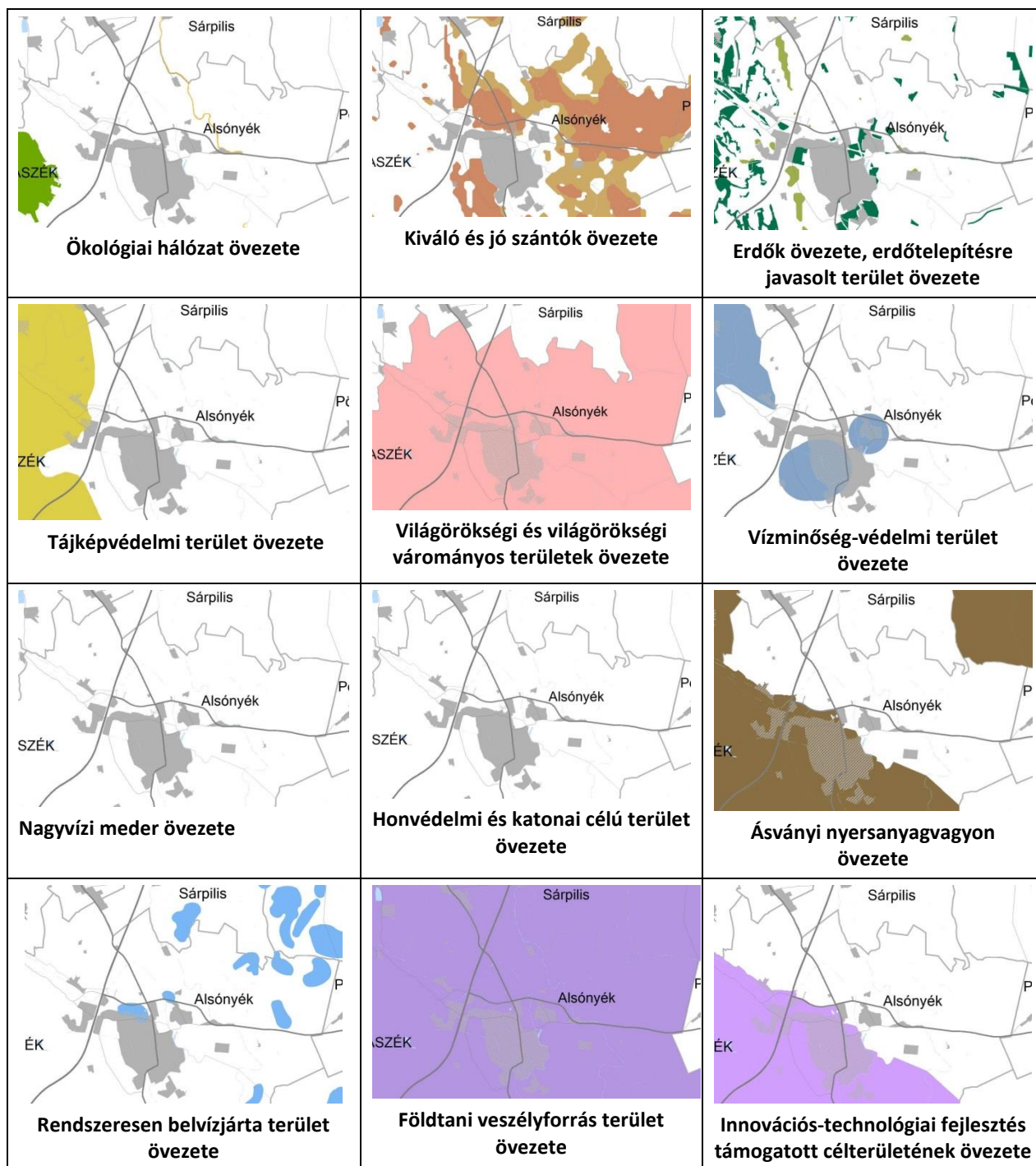
3.10. Rendszeresen belvízjárta terület övezete: A település területét érinti.

3.11. Földtani veszélyforrás terület övezete: A település területét érinti.

3.12.1. Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete: A település területét nem érinti.

3.12.2. Logisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezetek: A település területét nem érinti.

3.12.3. Turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete: A település területét érinti.

 Logisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezetek	 Turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete	
---	---	--

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

A községgel szomszédos települések (Sárpilis, Várdomb, Alsónána, Bátaszék, Bába, Pörböly, Decs) önkormányzatai a településrendezési terv készítés előzetes tájékoztatási szakaszába bevonásra kerültek. A beérkezett válaszok alapján a szomszédos településeknek nincsenek olyan fejlesztési elképzelései, amelyek a község fő fejlesztési irányait befolyásolják.

A településrendezési terv további egyeztetési szakaszába a szomszédos települések önkormányzatai a jövőben is bevonásra kerülnek.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Alsónyék integrált településfejlesztési stratégiával nem rendelkezik. A község településfejlesztési koncepciója (elfogadva az 55/2003. (X. 22.) számú Kt. határozattal) közép és hosszútávra fogalmazott meg feladatokat, célokat:

1. Demográfia

- A település népességmegtartó ereje javítandó.

2. Foglalkoztatottság

- A működő vállalkozások fejlődési feltételei biztosítandók.
- Elő kell segíteni új vállalkozások megtelepedését.

3. Oktatás, képzés, kultúra, szociálpolitika

- Fokozott figyelmet kell fordítani az időskorúak, az elhelyezkedni nem tudó fiatalok, a dolgozni nem akaró rétegek és a kisebbségi csoportok szociális problémáira.

4. Mezőgazdaság

- Törekedni kell a mezőgazdasági termények piacra juttatási feltételeinek, raktározási lehetőségeinek, valamint helyi feldolgozási lehetőségeinek fejlesztésére.

5. Ipar

- Új vállalkozások megtelepedésére alkalmas gazdasági területet kell kijelölni a község rendezési tervében.

6. Lakóterületek

- A község északi részén kialakított új lakóterületet fenn kell tartani.

7. Intézmények

- Új intézmény nem tervezett, a meglévők állaga és megfelelő működtetése biztosítandó.

8. Közlekedés

- Az M6 autópálya és az 55. út települést északról elkerülő nyomvonala tervezett. (megvalósult)

- Alsónyék – Sárpilis összekötő út építése javasolt.
- A Béke u. folytatásában Bátaszék felé a gyalogút kiépítendő.

9. Közművek

- A község belterületén a szennyvízcsatornázás kiépítendő.
- Megoldandó a külterületek vízrendezése.
- Várható a megújuló energiaforrások elterjesztése.

10. Természeti, táji környezet

- A dűlőutak és árkok mentén mezővédő erdősávok telepítendő.

11. Zöldterületek

- Nagyobb hangsúlyt kell helyezni az utcafásításokra, ehhez viszont a légvezetékek eltüntetése szükséges.

12. Környezetvédelem

- A községben a szennyvíz-csatornázás kiépítendő.
- Törekedni kell a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésére.
- Az állati hullák ártalommentes elhelyezését meg kell oldani.

13. Épített környezet

- Megalkotandó a helyi védelemről szóló önkormányzati rendelet. (megtörtént)

14. Hagyomány, szellemiség

- Meg kell őrizni a sárközi települési jelleget.
- Ápolni kell a falu kulturális és néprajzi hagyományait.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Az Önkormányzat a településrendezési terv elkészítése céljából (Településrendezési eszközök, településfejlesztési koncepció) szerződést kötött Deák-Varga Dénes tervezővel.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

- Alsónyék Településszerkezeti terve - 27/2005. (IV. 28.) sz. határozat;
- Alsónyék településszerkezeti tervének módosítása – 3/2016. (II. 9.) határozat;
- Alsónyék Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2005. (VI.1.) számú rendelete a község helyi építési szabályozásáról.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A hatályos településszerkezeti terv (CIVITAS Bt., 2004.) elhatározásai:

- a) Tervezett M6 autópálya – 2010-ben megvalósult;
- b) 55. út települést északkelet felől elkerülő szakasza – megvalósult;
- c) A belterület északnyugati részén üresen álló lakótelkek beépítése – részben megtörtént.
- d) Új lakóterület kialakítása a belterület délnyugati részén – nem valósult meg.
- e) Új kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület kijelölése a belterülettől keletre és nyugatra – nem valósult meg.

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

A község népesség számának alakulása 1870 és 1920 között hullámzó képet mutat. 1920-tól 1941-ig a népesség száma gyorsan és folyamatosan nőtt, ettől kezdve viszont csökken. A népesség-fogyás a legutóbbi évtizedben sem állt meg, aminek oka lehet a település alapfokú ellátottságának hiányossága, a nagyobb városokba való letelepülés, illetve a külföldi munkavállalás. Ennek ellenére Bátaszék, Baja, Szekszárd közelsége népességmegtartó tényező lehet.

Év	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2011	2019
Fő	952	1092	1326	1252	1472	1368	1576	1881	1460	1453	1325	1101	841	791	747	738

Alsónyék népességének alakulása 1870-től 2019 -ig (fő)

(Forrás: KSH népszámlálás, önkormányzati adat)

A település népességmegtartó erejének legfontosabb tényezője a munkalehetőségek helyben való biztosítása. Sajnos a községben a helybeli munkalehetőség kevés, viszont Bátaszék, Baja, Szekszárd viszonylagos közelségének köszönhetően mégis lehet a környéken munkahelyet találni.

Az eljáró, ingázó dolgozók száma jelentős, túlnyomó részük Szekszárdra, Bajára jár dolgozni. A helyi közigazgatásban és oktatási intézményben dolgozók száma 3-3 fő.

Foglalkoztatott	Inaktív kereső	Munkanélküli	Eltartott
257	227	54	209

A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (fő) (Forrás: KSH, 2011)

A 7 éves és idősebb népesség a befejezett legmagasabb iskolai végzettség szerint:

Első évfolyamát sem végezte el: 13 fő.

1-8. évfolyam: 262 fő.

Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel: 170 fő.

Érettségi: 110 fő.

Egyetemi, főiskolai oklevéllel: 26 fő.

A munkanélküliek tényleges számát csak becsülni lehet, de valószínűleg meghaladja a regisztrált munkanélküliek számát. A munkanélküliek részére a Tolna Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya szervez képzéseket.

A községben 3 fő horvátnak, 14 fő német nemzetiségűnek vallotta magát (KSH-adat).

1.7.2. A társadalom térbeli rétegződése, konfliktusok, érdekviszonyok

A népességfogyás, az öregedési index növekedése, a munkanélküliség és a válások magas száma az életszínvonal romlását és a társadalmi elidegenedést idézhetik elő.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Alsónyék a Sárköz déli részén fekszik. A Sárköz a Szekszárdi Dombságtól a Dunáig terjed, egykor a Sió és a Sárköz és a Duna szabályozatlan, mocsaras vízi-világa volt. A sárközinek elnevezett település-csoportot öt falu, Őcsény, Decs, Sárpilis, Alsónyék és Bába lakói alkották, akik jellemzően reformátusok voltak.

A Sárköz már a kőkorban is lakott hely volt. Később a területet kelták lakták. A római korban Alsónyék mai helyén időszakos katonai tábor volt. A honfoglalás idején a jelenlegi Alsónyéket és határát avarok és besenyők lakták, ezt a máig fennmaradt dűlőnevek bizonyítják. A település neve a honfoglaló Nyék (határvédő akadály) törzsnek nevéből származik, az Alsó szót a XVIII. század közepétől használják a szintén Tolna megyében lévő Nyék (Felsőnyék) községtől történő megkülönböztetésül. A honfoglalástól a török hódoltság koráig a terület királyi birtok volt.

Nyék legkorábbi írásos említése II. Béla 1138. évi adományleveléből ismert. A mohácsi vész vélhetően elpusztította a falut, ezért 1528-ban újra települt, 1535-ben pedig szerepel a bátai apátság birtokait összeíró jegyzékben. 1557-ben Nyéken 41 adózót és 5 szegényt írtak össze. Mint a bátai apátsághoz tartozó birtok, 1627-ben a pozsonyi káptalan kezére került 40 házzal. A református vallást 1626-ban vették fel a falu lakói.

A török időkben a helybeliek a Duna ingoványos, mocsaras területére menekültek. Az 1728-as összeírásban 30 örökös jobbágy használta a területet, de a földek akkor még nem voltak felosztva. A mocsaras vidéken sem erdő, sem gyümölcsös nem volt, a kaszálókat a víz rendszeresen elöntötte. A falu lakosai elsődlegesen halászatból éltek. A Duna szabályozását követően a családok fő

megélhetése a földművelés lett. Ebben az időben a sárközi falvak meggazdagodtak, amit a 4-5 szobás lakóházak megépítése (előtte 1-2 helyiséges házak voltak), illetve fényűző öltözködés tükröz vissza. A jólét látható eredménye a ma is fellelhető gazdag néprajzi hagyomány, valamint a falu impozáns lakóházai és a szőlőhegyek nagyméretű pince-présház épületei.

Alsónyék a „Sárközi lakodalom” rendezvények egyik helyszíne, mely a sárközi falvak között rotációs rendszerben évente kerül megrendezésre.

A falu késő barokk stílusú református temploma 1792-ben épült.

A Sárbogárd – Bátaszék vasútvonal 1897-ben, az alsónyéki megállóval is rendelkező Baja – Bátaszék közti vasútvonal pedig 1908-ban nyílt meg.

1970-től a rendszerváltásig a község Bátaszék közös tanácsú társtelepülése. 1986-ban közigazgatásilag önállósult Pörboly, amely korábban Alsónyék külterületi lakott helyeként Alsónyék része volt.

A településen évente visszatérően az alábbi események kerülnek megrendezésre:

- Bográcsos fesztivál
- Szüreti napok
- Húshagyó keddi vigadalom

A településen működő alapítványok, non-profit szervezetek, klubok (a község honlapján):

- Alsónyéki Hagyományőrző Egyesület (néptánc csoport)
- Alsónyéki Népi Hagyományőrző Alapítvány

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Oktatás: - Általános iskola – megszűnt, az általános iskolások a közeli Bátaszék városba járnak,

- Óvoda (Fábián Pál u. 3.)
- Bölcsőde: nincs (Bátaszéken érhető csak el)

Szakirányú képzésre, felsőfokú képzésre és felnőtt-oktatásra a környéken Baján és Szekszárdon nyílik lehetőség.

Igazgatás

- Községháza (Fő u. 1.)
- Rendőrség – helyben nincs, Bátaszék, KMB iroda látja el

Egészségügy

- Háziorvosi rendelő (Béke u. 5.)
- Gyermekorvosi rendelő (Béke u. 5.)
- Fogorvosi Rendelő – helyben nincs, Bátaszék, Kossuth L. u. 54.
- Védőnői szolgálat : helyben nincs, Bátaszék, Vörösmarty u. 8. és Budai u. 61. (Gondozási Központ)
- Gyermek és Családjóléti Szolgálat: helyben nincs, Bátaszék, Vörösmarty u. 8. és Budai u. 61. (Gondozási Központ)

Kultúra

- Faluház (Fő u. 6.)
- Könyvtár (Fő u. 7.)

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az jelenlegi Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP) a 105/2018. (XII. 6.) számú határozattal fogadta el a Képviselő-testület. A HEP öt évente kerül felülvizsgálatra.

Az Önkormányzat célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű lakosok (különösen a romák, gyermekek, nők, idősek) esélyegyenlőségét az élet különböző területein.

Az Önkormányzat intézkedései az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a következőket kívánja érvényesíteni:

- egyenlő bánásmódot és esélyegyenlőséget,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkrimináció mentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel)
- A nevelési-oktatási intézmények, a Gondozási Központ családgondozói segítségével a rendőrség bevonásával prevenciós programok szervezése
- A nők aktívabb bevonása a közfoglalkoztatásba, esetleg részmunkaidős foglalkoztatások szervezése
- Az aktivitást megőrző programok szervezése
- Számítógépes oktatás szervezése
- Szűrőprogramok szervezése kifejezetten az idős korosztály igényeinek szem előtt tartásával
- Az egészségi állapot felmérése, szűrőprogramok szervezése, egészségtudatos életmód kialakítása
- Kapcsolatfelvétel a rendőrséggel, prevenciós háló kialakítása a településen dolgozó szakemberek (pedagógusok, óvodapedagógusok, családgondozók) bevonásával

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A település gazdaságában a mezőgazdaság játszik meghatározó szerepet.

Az aktív korú, foglalkoztatott népesség 257 fő, ebből 186 fő (72,4 %) más településre jár dolgozni, (forrás: TelIR), a község ezért inkább alvótelepülésként funkcionál. Az ingázás iránya elsődlegesen Szekszárd (45 fő) és Baja (13 fő).

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői - nagyobb jellemző vállalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdasági vállalkozások, gazdasági telephelyek

A település alapvetően mezőgazdasági jellegű, melyet a szántóföldi növénytermesztés jellemez.

Jelentősebb vállalkozások a községben:

- IXON Kft.
- 3 Tihanyi Kft.

- Mecsek Autópálya Koncessziós Zrt.
- Újberek Kft.
- Szekszárd Zrt.
- Trans-WR Kft.
- B-Truck
- Garai Pincészet
- 2010 Ép Kft.
- Szeleshát Pincészet
- Zsikó és Lánya Kft.
- Dűlő Borkereskedelmi Kft.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

- A belterület északnyugati részén lévő üres telkeken egy hordógyártó üzem, továbbá vendéglátó létesítmény létesítésének gondolata merült fel.
- A belterülettől keletre egy betondaráló üzem létesítésének szándéka merült fel.
- A belterülettől északra fekvő 022/23 hrsz. ingatlan nyugati részén lévő farmgazdaságnál további mezőgazdasági és turisztikai fejlesztési szándék merült fel.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A település gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezőiként pozitívként vehető számításba a megyeszékhelyhez, valamint a fő közlekedési útvonalakhoz való viszonylagos közelség.

Mennyiségi mutatóként a rendelkezésre álló szabad munkaerő is lehet kedvező adat egy letelepülni szándékozó vállalkozásnak, azonban e szabad munkaerő minőségét (különösképpen szakképzettségét) tekintve már kedvezőtlenebb a helyzet.

A hatályos településszerkezeti terven a belterülettől keletre és nyugatra tartalék gazdasági terület is szerepel, ezek fejlesztésére azonban eddig nem történt kísérlet.

A kihasználatlan gazdasági területek a fejlesztők számára lehetőséget kínálnak vállalkozásuk megtelepedésére a településen.

A település turisztikai szerepe nem jelentős. A község gazdag építészeti öröksége, néprajzi hagyományai és borvidék-jellege azonban kedvező adottságot jelenthetnek a turizmus fejlesztésére.

Jelentősebb turisztikai attrakciók a településen nincsenek, viszont a közeli Szekszárdon, Baján és a Gemenci erdőben bőven találhatók.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Az ingatlanpiaci viszonyok átlagosnak tekinthetők. A település Szekszárdhoz való közelsége, valamint kedvező környezeti feltételei előnyként jelentkeznek, üresen álló ingatlanok nem jellemzőek, és eladó termőföldet szinte lehetetlen találni.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A község településrendezési tervének készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzatnak nincs külön e célra létrehozott szervezete, a település-fejlesztést a képviselőtestület irányítja a Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal munkatársainak segítségével.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzatnak az intézményfenntartáson, a kötelező önkormányzati feladatok ellátásán kívül tervezett gazdaságfejlesztési tevékenységekre nincs kapacitása, viszont a pályázatokban rejlő lehetőségeket igyekszik minél jobban kihasználni.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Alsónyék településrendezési tervének készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Alsónyék településrendezési tervének készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.6. Intézményfenntartás

A településen az önkormányzat által működtetett jelentősebb intézmények az Önkormányzati hivatal, az óvoda és a faluház.

1.10.7. Energiagazdálkodás

A település intézményeit hosszútávon a környezettudatos technológiák alkalmazása mellett a gazdaságosság miatt is korszerűsíteni szükséges. A megújuló energiák alkalmazása mellett az épületek energetikai paramétereit az EU szabványok szerint kell kialakítani, amihez első lépésként az épületek megfelelő hőszigetelése szükséges. A községben tervezik az önkormányzati intézményeknél a napenergia-hasznosítás megoldását.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A közműves ivóvízellátást az E.R.Ö.V. Zrt. biztosítja. A szennyvízhálózat a községben nincs kiépítve. A szennyvizek szippantását a bátaszéki DPT Bt. gépei végzik és szállítják el.

A villamosenergia-ellátást az E.ON Zrt. szolgáltatja. A földgázellátás szolgáltatója a Nemzeti Közművek Földgázszolgáltató Zrt.

A szilárd kommunális hulladék begyűjtését és elszállítását az NHKV alvállalkozója, az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (Szekszárd) végzi. Hulladékudvar Bátaszéken illetve Szekszárdon működik.

Az Önkormányzat látja el a köztemetővel és a temetkezéssel kapcsolatos tevékenységeket. A külterületen lévő községi temető üzemeltetője a Pantheon Kft., a belterületen fekvő református temetőé a Református Egyház.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Alsónyék község a Tolnai-Sárköz területén és a Szekszárdi-dombság határán helyezkedik el. A Sárköz egykor a Duna és a Sió árvizekkel gyakran elöntött területe volt, itt állandó települések csak a

mocsaras világból kissé kiemelkedő „szigeteken” jöttek létre, és e vidék csak a nagy folyószabályozások után alakult át kultúrtájjá.

A Szekszárdi-dombság szerkezeti formái az alaphegység mozgásaival alakultak ki. A mai felszín rendkívül változatos, aszimmetrikus háta, meredek, csuszamlásos lejtők, mélyre vágott eróziós völgyek jellemzik. Jellegzetes tájformák a szurdokok és lösz-szakadékok.

Alsónyék síksági részére a homok és agyag, valamint a dombok lábánál a lejtőkről lehordott lösz jellemző.

A dombság keleti lejtői a szekszárdi történelmi borvidék részét képezik, melyet régóta az ország legkiválóbb borvidékei közé sorolnak. Erdők csak foltokban maradtak itt, az alsónánai határ mentén és az egykori zártkert északi részén. A kistáj természetes erdőtársulásai a tatárjuharos-lösztölgyesek és a cseres-tölgyesek. A síkvidéki területeken a csatornák partját bokorfűzesek, puhafa fűz-nyár ligeterdők kísérik. Telepített erdők is megjelennek, ezek jellemzően nyárasok.

Alsónyék éghajlata mérsékelt száraz, mérsékelt meleg. Az évi középhőmérséklet 10,5-10,6 °C, a napsütéses órák száma 2050-2060 óra. Az éves csapadék mennyisége 600-630 mm.

A településre kétféle fő talajtípus jellemző: a sárközi területen réti öntéstalaj, réti csernozjom, a dombsági részen agyagbemosódásos barna erdőtalaj, valamint utóbbinál foltokban csernozjom – barna erdőtalajok is előfordulnak. A csernozjom talajok a legnagyobb természetes termékenységű talajok közé tartoznak.

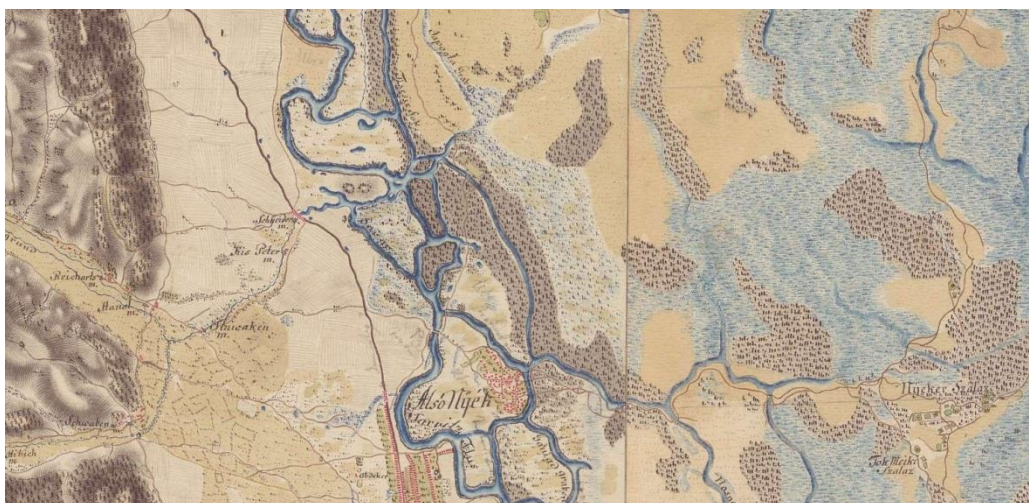
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

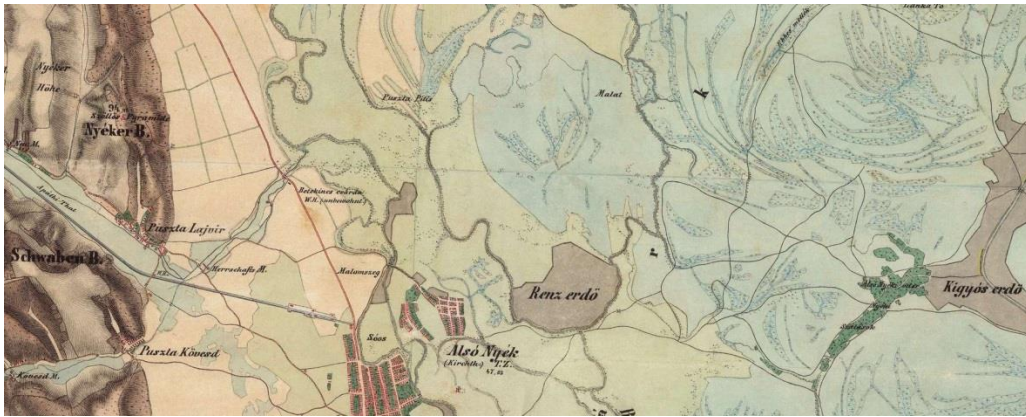
Alsónyék a Sárköz déli határán fekszik, mely már a kőkorból is lakott hely volt. A Sárköz és a Duna közelsége miatt területe vizenyős volt, mocsaras, lápos táj jellemezte (I. katonai térkép). A mocsaras vidéken sem erdő, sem gyümölcsös nem volt, a kaszálókat a víz rendszeresen elöntötte. Ezt kihasználva a lakosok, halászatból és vízgazdálkodásból éltek. A Szekszárdi-dombság lankáin szőlőtermesztéssel foglalkoztak. Szántói nemigen voltak a területnek ebben az időben, így a majorok és kastélyok nem voltak jellemzőek. Az állattartás a természeti adottságok miatt nem volt meghatározó.

A Duna szabályozását követően jelentősen csökkent a mocsaras, lápos, belvizes területek kiterjedése – ezt a II. katonai térkép jól szemlélteti -, aminek következtében visszaszorult a halászat és előtérbe került a földművelés.

A falu késő barokk stílusú református temploma 1792-ben épült.

Alsónyék az I. katonai felmérés térképén (Forrás: mapire.eu)

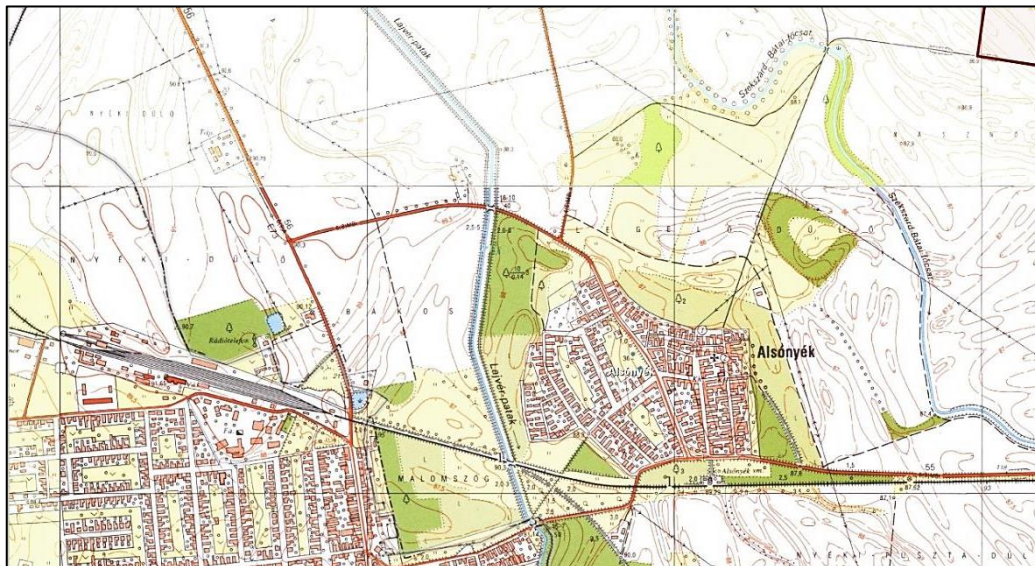

Alsónyék az II. katonai felmérés térképén (Forrás: mapire.eu)

A XX. század első felében folytatódott a területek parcellázása, művelésbe vonása. A nagy kiterjedésű szántóföldek fasorokkal, mezsgyékkel, tagoltak voltak, melyekből mára alig maradt.

Alsónyék a III. katonai felmérés térképén (Forrás: mapire.eu)

Alsónyék topográfiai térképe (Forrás: mepar.hu)

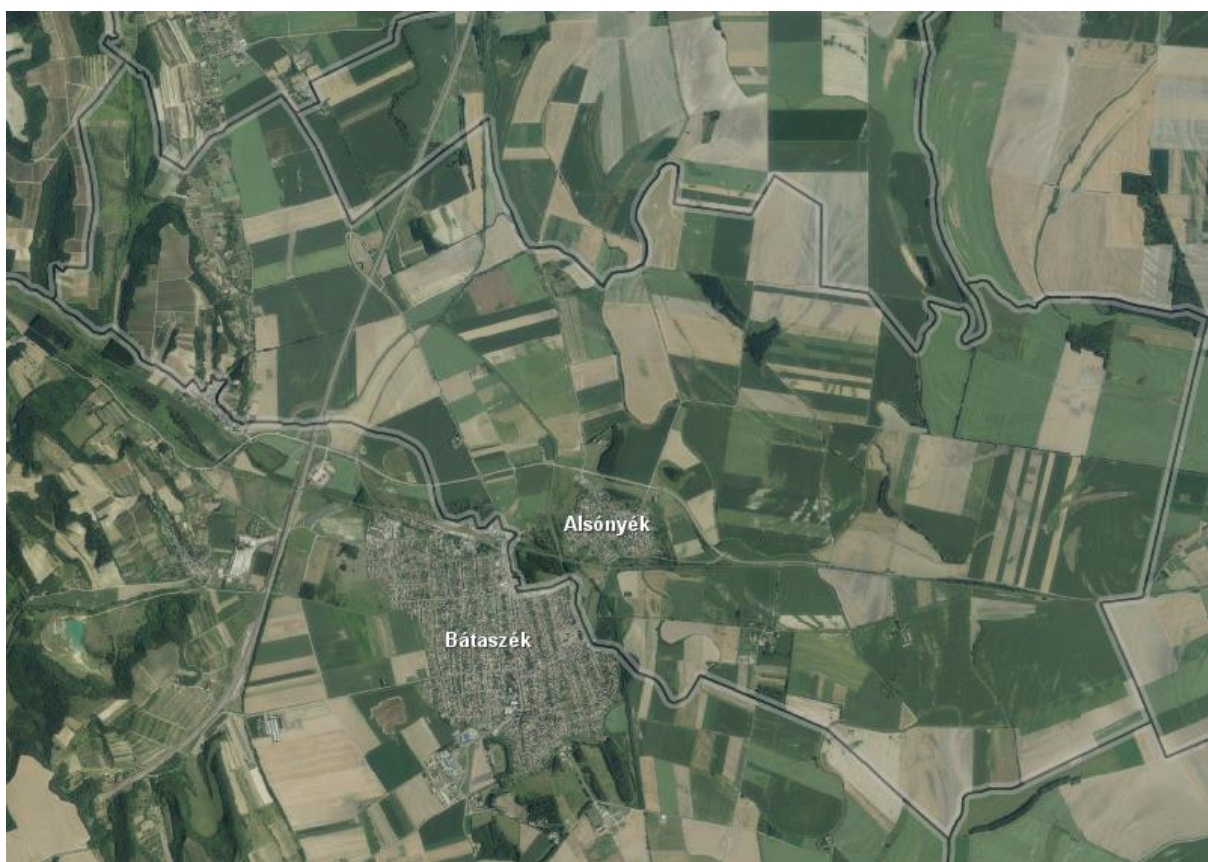
A ma is működő vasútvonalat a III. katonai térkép még nem szemlélteti, viszont a topográfiai térképen már jól látható. A vonalas létesítmények terjedésével, valamint az egyre több szántóterület művelésbe vonásával a gyümölcsösök és szőlőterületek egy része megszűnt, megindult a cserjésedés. Az M6 jelű autópálya 2010-ben került átadásra.

1.12.2.2. A tájhasználat értékelése

Napjainkban a területhasználatok nagy részét nagytáblás szántóterületek teszik ki. A belterülettől északra, keletre és nyugatra nagy táblákon folyik a művelés, ahol gabonaféléket, búzát, kukoricát, napraforgót termesztnek. A nagyüzemi táblákat kevés helyen választják el fasorok, mezsgyék.

A település négy különböző karakterű településrészről áll:

- a viszonylag kis kiterjedésű és zsúfoltan beépített belterület;
- a közigazgatási terület középső és keleti részeit elfoglaló nagy kiterjedésű, jellemzően szántóföldi művelésű terület, benne néhány mezőgazdasági üzemmel, valamint tanyával;
- a közigazgatási terület nyugati részén húzódó dombvidék keleti lejtőjén kialakult zártkerti terület (a szekszárdi borvidék része);
- a közigazgatási terület nyugati részének erdőkkel tarkított dombvidéki területe.

Az Országos Erdőállomány Adattár adatszolgáltatása alapján Alsónyék közigazgatási területén lévő erdőterületek elsődleges rendeltetés szerint:

- védelmi: 32,88 ha (ebből 31,12 talajvédelmi, 1,76 műtárgy-védelmi erdő)
- gazdasági: 73,26 ha
- közjóléti: 0 ha.

A kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterületek nagysága 42,78 ha.

	
Nagy kiterjedésű szántóterület	Napraforgó tábla háttérben mezővédő erdősáv
	
Burkolt mezőgazdasági út	Lepusztulóban lévő major
	
Szántóföldet kettészelő elektromos vezeték	

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területe

1.12.3.1. Tájképvédelmi területek

Az országos és megyei területrendezési tervek, illetve a DDNPI adatszolgáltatása szerint Alsónyék közigazgatási területének nyugati része tájképvédelmi terület övezetébe tartozik.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet értelmében Alsónyék község területén nincs Natura2000 terület.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az országos és megyei területrendezési tervek, illetve a DDNPI adatszolgáltatása szerint Alsónyék

területén a Szekszárd-Bátai főcsatorna menti területek minősülnek ökológiai folyosónak. Magterület és puffterület a községben nem található.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A település napjainkban is jellemzően mezőgazdasági területekből áll. A nagytáblás mezőgazdasági területeken kevés fajta mezőgazdasági növényt termesztenek, az állattartás gyakorlatilag megszűnt, így a földhasználat egysíkúnak mondható a szántóföldek tekintetében.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A belterületet körben mezőgazdasági művelés alatt álló területek határolják. A Szekszárdi dombvidék lankáin jelentős a szőlőtermesztés. A meglévő erdőfoltok telepítés eredményei. Beerdősült foltok főként a közigazgatási terület nyugati, dombvidéki részén, emellett elszórt foltokban a külterület egyéb részein is találhatók.

Nagyobb szabadidőpark (közösségi tér) található a Fő utca mellett, néhány játszótéri elemmel, hatalmas zöldfelülettel, színpad jellegű kialakítással, e mögött focipályával. A teret községi rendezvények lebonyolítására használják. A Fő utca és Vasút utca kereszteződésében igényesen kialakított díszpark található, ahol padok, kis szökőkút, emlékmű került kihelyezésre.

A településen két temető található. Az egyik külterületen az 55. sz. főútról (0316 hrsz) érhető el, a másik (református temető) belterületen, a Temető utcából közelíthető meg.

A korlátozott használatú zöldfelületek közül legjelentősebb az óvoda udvara.

Sajnos a külterületi utak, sőt még az M6 autópálya mentén is hiányoznak a fasorok, bár erre nagy szükség lenne. A belterületen fasorok telepítésére csak akkor nyílna lehetőség, ha a nagyszámú elektromos és hírközlési légkabel terepszint alá kerülne.

A lakótelkek - méretükből adódóan - jelentős zöldfelülettel nem rendelkeznek, kivételt a Besenyő utca környéki telkek képeznek. A lakóingatlanok be nem épített területeit kerként, gyümölcsösként művelik.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település zöldfelületi ellátottsága a külterületi adottságoknak, valamint a lakóterületek kertjeinek köszönhetően jónak mondható. A karbantartott zöldterületek mennyisége - a község méretét figyelembe véve – kedvező.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település utcáinak egy részén utcafásítás nem található, amelynek fő oka az elektromos légkábelek és telefonvezetékek jelenléte. Ahol az adottságok engedik, ott az ingatlan melletti közterületen gyümölcsfák, cserjék, örökzöldek kerültek telepítésre.

Problémát jelenthet biztonsági okokból, hogy a külterületi temető viszonylag távol helyezkedik el a belterülettől és főút is elválasztja a falutól.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A Sárköz mocsárvilágának szélén fekvő Alsónyék a mocsárvilág adta természetes védelem lehetőségeit kihasználva a török időkben is – igaz, erősen megcsappant lélekszámmal – sikeresen átvészelt a sárközi falvak közé tartozott.

A török kor után a település gyors fejlődésnek indult, ami a Duna szabályozása után a művelhető területek megnövekedése folytán még tovább fokozódott. A falu fejlődésének lendülete csak a II. világháború után tört meg, miután kiterjedt tanyavilágának elszorításával a lakosság egy része más településekre költözött, és a környező városok (Bátaszék, Baja, Szekszárd) elszívó hatása is érvényesült, továbbá Pörboly önállósulásával elvesztette közigazgatási területének egy részét.

A belterület északkeleti részén, a református templom környékén még felismerhető a legősibb – talán török kori eredetű szűk közökből álló zegzugos utcahálózat apró, zsúfoltan beépített telkekkel. Ettől délre a község szabályos, mérnöki tervezésű utcahálózattal rendelkezik, ami vélhetően már a XVIII. század folyamán kialakult (Fő utca, Vasút utca). A Fő utca – Fábián Pál utca vonalától nyugatra újabb, XX. századi parcellázás településszövege figyelhető meg.

A falukép meghatározó vertikális hangsúlya a református templom barokk jellegű tornya és a település közepén magasodó víztorony.

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Össz alrészlet terület (ha)
Erdő	103	103	120,95
Fásított terület	30	30	8,91
Gyümölcsös	67	106	91,88
Kivett	764	766	258,9
Legelő	83	91	67,11
Szántó	612	1124	2503,61
Szőlő	332	338	103,05

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Alsónyék beépítésre szánt területei (a jelenleg hatályos településszerkezeti terv szerint):

- falusias lakóterületek: jellemzően a település belterületének lakóingatlanai;
- településközpont vegyes terület: közintézmények (templom, községháza, volt iskola) ingatlanai;
- gazdasági területek: a belterület északnyugati részén néhány erre kijelölt beépítetlen ingatlan és a külterületen lévő mezőgazdasági üzemek;
- különleges terület: a temetők.

Alsónyék beépítésre nem szánt területei (a jelenleg hatályos településszerkezeti terv szerint):

- közlekedési és közmű-elhelyezési terület: a település közútjai, utcái és terei, külterületi dűlőutak, vasút területe;

- zöldterület: a község központjában lévő sportpálya;
- vízgazdálkodási terület: a községet érintő vízfolyások területe;
- erdőterület: az erdő művelési ágú, valamint erőtelepítésre kijelölt területek;
- mezőgazdasági terület: a település külterületén található szántó, gyeperő, szőlő és gyümölcsös területek.

1.14.1.4. Funkcióvizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

a) Igazgatás

Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal Alsónyéki kirendeltsége (Fő u. 1.),

b) Egészségügy

Háziorvosi és gyermekorvosi rendelő (Béke u. 5.)

c) Oktatás-nevelés

Óvoda (Fábián Pál u. 3.)

d) Kultúra, sport

Kultúrház (Fő u. 6.)

Könyvtár (Fő u. 7.)

e) Egyházak

Alsónyéki Református Templom (Árpád u. 2.)

f) Temetkezés

- köztemető és ravatalozó, 0316 hrsz.

- református temető és ravatalozó, Temető u. 2, 87 hrsz.

g) Szociális ellátás

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés: helyben nincs, Bátaszék, Vörösmarty u. 8. és Budai u. 61. (Gondozási Központ)

h) Kereskedelem, szolgáltatás, vendéglátás

Coop Mini ABC Élelmiszerbolt (Árpád u. 8.)

Posta (Vasút u. 20.)

Képtár presszó (Mező tér 2.)

Vadászkürt fogadó (Árpád u. 3.)

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 43. pontja szerinti barnamezős terület nem található a településen.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A belterületen elszórtan (főként a belterület északnyugati részén) és a külterületen fekvő majorokban (Nyéki puszta) található néhány üresen álló, illetve leromlott állagú épület. Betekintpuszta majorsági épületei mind lebontásra kerültek.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A község belterületére általánosságban a kisméretű, és emiatt zsúfoltan beépített telkek a jellemzők. Mindez a földrajzi adottságokra (keves volt a beépítésre alkalmas szárazulat) és történelmi örökségre vezethető vissza. A belterületen nem ritkák a 300-400 m² körüli telekméretek, különösen a belterület északi részén (Virág utca, Árpád utca, Kun köz környéke), de ugyancsak kisméretű telkek

jellemzőek a Síki utca, a Csarnok utca és a Vasút utca környékére is. Nagyobb, 1000 m² körüli telkek csak a Templom utca keleti, a Fábián Pál utca nyugati és a Besenyő utca nyugati oldalán fordulnak elő.

Kistelkes telekszerkezet (Árpád u. környéke)

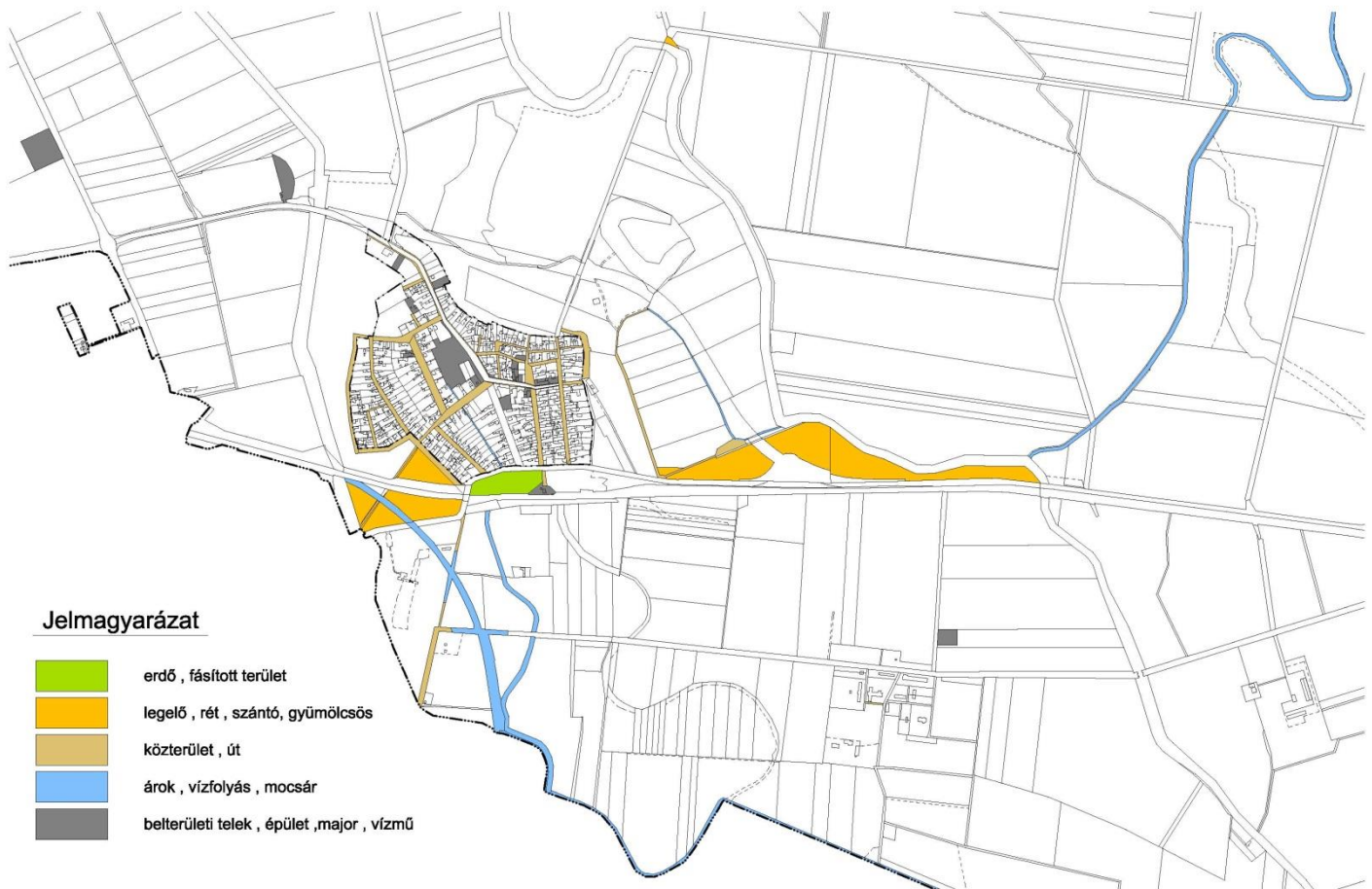
Nagytelkes telekszerkezet (Besenyő u. környéke)

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A település nagy részét családi házas lakóingatlanok alkotják, amelyek magántulajdonban vannak. Az intézmények, a belterületi és külterületi kiszolgáló utak, árkok zöme az önkormányzat tulajdonát képezik.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az alábbi térkép ábrázolja az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokat.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A község településrendezési tervének készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A település épületállományának nagy részét családi házas lakóingatlanok teszik ki. Az épületállomány ezen felül intézmények épületeiből és vállalkozások, valamint az előbbi funkciókat kiszolgáló épületekből, építményekből áll.

A statisztikai adatok szerint Alsónyéken 2019-ben 302 lakás állott. A község 738 fős népességére tekintettel a 100 lakásra jutó lakos-szám 244 fő, ami kissé meghaladja a megyei átlagot (235 fő/100 lakás).

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A település lakótelkeire az oldalhatáron álló és a zárt sorú beépítési mód a jellemző.

Az épületek többsége előkert nélkül az utcai telekhatáron áll.

A lakótelkek beépítettségének intenzitása változó, 20-60 % körüli.

A lakóépületek mögött vagy az oldalkertben helyezkednek el általában a gazdasági épületek, melléképületek, amelyeket sok helyen egybeépítettek a lakóépületekkel, a kedvezőbb helykihasználás érdekében. Az egyéni gazdálkodás háttérbe szorulásával a melléképületek (ólak, pajták, górék) kihasználtsága csökkent, sokat el is bontottak közülük.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A településen jellemzően földszintes épületek találhatók. A településközpontban álló egyemeletes épület a családi háznál nagyobb tömegű.

A régi épületek jellemzően az utcára merőleges tengelyű nyeregtetővel rendelkeznek (fésűs beépítés), de a kis telkeken a melléképületeket a hátsó telekhatáron befordították. A nyárikonyha különálló épülete rendszerint az oldalkertben kapott helyet. A módosabb gazdák a XIX. sz. végén – XX. század elején már nagyméretű, utcával párhuzamos gerincű, zárt sorúan beépített, városias jellegű, díszes homlokzatú polgárházakat építettek.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Alsónyék településkarakterét a síkvidéki fekvés, és a zsúfoltan beépített, kisparcellás telekszerkezet, továbbá a sárközi építészeti hagyományok együttes megjelenése adják. A telkek jellemzően kis méretűek, az utcák keskenyek, néhol szinte a közlekedésre alkalmatlanok. Egyetlen nagy parkosított térség található a község közepén a Fő utca mentén.

Jellegzetes épülettípusok a fésűs beépítésű, utcára merőleges tetőgerincű, néhol oldaltornácos lakóházak, L alakban befordított melléképületekkel, valamint a zárt sorúan beépített polgári jellegű lakóházak. Az utcai, hagyományos jellegű homlokzatok általában dísztelenek, ugyanakkor a polgári jellegű házak karakteresen díszítettek.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. A településszerkezet történeti kialakulása

A történelmi adatok szerint Nyék ősi település első okleveles említése 1138-ból való. Az adatok szerint a török korban is fennállt. Egy adat szerint 1528 lenne a falu megszállásának éve, ezek szerint a mohácsi vész idején elpusztult, ezért kellett újra telepíteni. Nyék 1535-ben szerepel a bátai apátság birtokait összeíró jegyzéken. Az 1550-es évek második felében Nyék Báticaszékkal és a többi sárközi községgel együtt a még magyar kézen lévő Szigetvár várának adózott. 1558-ban a cikádori apátság (Báticasék) birtokaként írták össze Báticaszékkal együtt, ekkor búzatized után fizettek 300 forintot. 1557-ben Báticasékon 88 adózót és 5 szegényt írtak be a török defterbe, Nyéken 41 adózót és 5 szegényt, - tehát e falvak ekkor már kétfelé adóztak. Mint a bátai apátsághoz tartozó birtok, 1627-ben a pozsonyi káptalan kezére került 40 házzal, ugyanakkor, amikor Decs is csak 40 házból állt. A református vallást 1626-ban vették fel.

A török elől a helybeliek állítólag a Duna ingoványos, mocsaras területére menekültek. Hogy pontosan hová, azt nem tudjuk, sőt az sem kizárt, hogy a falu mai helyét értették ez alatt, hiszen e meghatározás még a XIX. század folyamán is igaz volt Nyék fekvésére. Az 1728-as összeírásban 30 örökös jobbágy használta a területet, amely nem volt felosztva. Erdeje, gyümölcsöse nem volt, kaszálójukat a víz rendszeresen elöntötte. A falu lakosai halászatból éltek. A késő barokk stílusú református templomot 1792-ben építették.

A község területén a XVIII. század végén az I. katonai felmérés térképe szerint még halmazos településszerkezet volt megfigyelhető szabályos utcák nélkül. A beépített terület ekkor még csak a mai belterület keleti részére korlátozódott.

A XIX. század közepén készített II. katonai felmérés szerint a község házait szabályos utcahálózatba rendezték. A térképen felismerhető a mai Templom utca, Vasút utca, Fő utca, Árpád utca és Virág utca nyomvonala. A szabályos telekosztás netán egy árvíz – ami gyakran előfordulhatott - vagy tűzvész utáni újjáépítés eredménye lehetett. Ekkor már megjelent a mai Rákóczi utca és Síki utca házsora is a beépített területektől nyugatra. A két településrész között – a mai köztér környéke üres maradt – valószínűleg e terület mélyebb fekvése miatt.

Az I. katonai felmérés (1763-87) térképének részlete
/forrás: mapire.eu/

A II. katonai felmérés (1806-69) térképének részlete
/forrás: mapire.eu/

A XIX. sz. végén készült III. katonai felmérés térképén, valamint az ezzel vélhetően egyidős kataszteri térképen sem látszik érdemi eltérés a korábbiaktól, csupán a falu északnyugati részén lévő temető környékén tűnik fel néhány újabb porta.

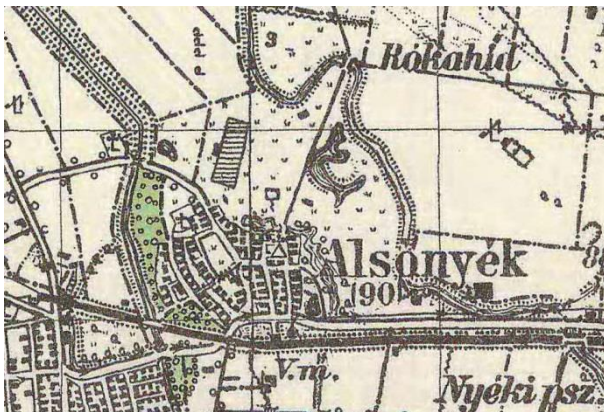
A III. katonai felmérés (1869-87) térképének részlete
/forrás: mapire.eu/

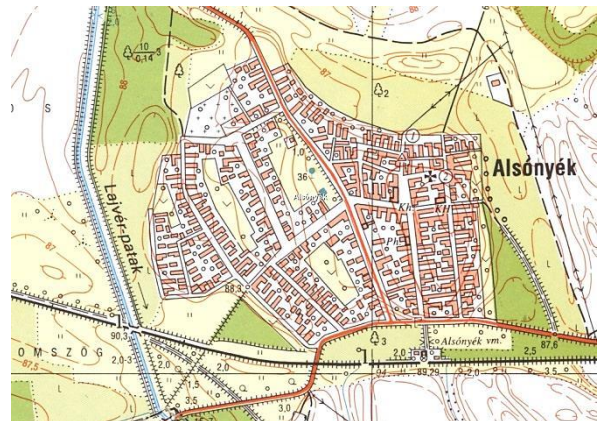
Kataszteri térkép részlete (XIX. sz. második fele)
/forrás: mapire.eu/

Az 1941. évi katonai térkép már ábrázolja a Bátaszék – Baja közti vasútvonalat, a mai 55. utat, sőt megjelenik a mai Besenyő utca és Csarnok utca is. Láthatók a külterületen lévő majorok: Betekintpuszta, Nyékipuszta, Csikós-major, emellett Decs határához hasonlóan tanyák is feltűnnek jelentős számban.

A XX. sz. második felében készült topográfiai térképen a falu belterületén érdemi növekedés nem tapasztalható.

Magyarország katonai térképének részlete (1941)
/forrás: mapire.eu/

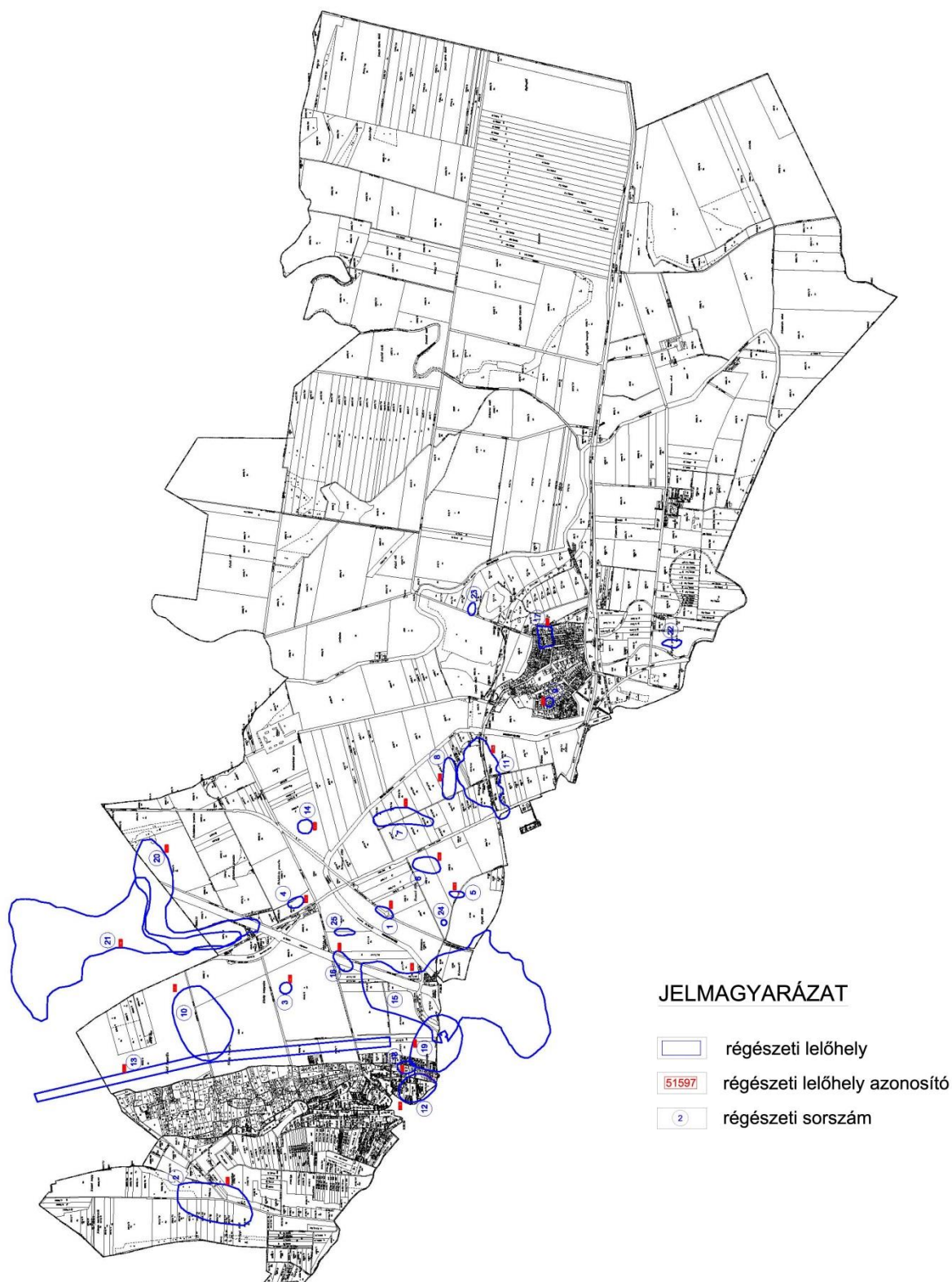
Topográfiai térkép részlete (XX. sz. második fele)
/forrás: mepar.hu/

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatásában a településen az alábbi régészeti lelőhelyek találhatók:

sz.	azonosító	Hrsz.	megnevezés	védettség jellege
1	23072	086/7, 086/8, 0104, 0106/2	Váracska	szakmai
2	51597	0126/1, 0186/1, 0186/2, 0186/3, 186/11, 0186/12, 0186/13, 0213/12, 0213/13, 0213/14, 0213/15, 0213/16, 0213/17, 0213/18, 0213/19, 0213/20, 0225, 0226/42, 0226/43, 0227/4, 0228/17	Kesztölc	szakmai
3	51599	0248/9	Alsó-hegyalja	szakmai
4	51613	0265/1, 0268/5, 0269/2	Meződerék-dűlő	szakmai
5	51617	086/2, 0127, 0133	Nyéki-dűlő	szakmai
6	51618	086/2, 086/3	Nyéki-dűlő II.	szakmai
7	51619	0310/6, 0310/7, 0310/8, 0310/9, 0310/21, 0310/22, 0310/23, 0310/38	Ortonyai-dűlő	szakmai
8	51620	0310/6, 0310/16, 0310/18, 0310/19, 0310/31	Ortonyai-dűlő II.	szakmai
9	51622	109, 110/1, 110/2, 127, 128, 129, 130, 131	Tűzoltószertár környéke	szakmai
10	59170	0229/6, 0237/2, 0238/3, 0240	Közép-hegyalja-dűlő	szakmai
11	59171	076/21, 076/22, 076/23, 076/24, 076/25, 076/26, 076/27, 076/28, 076/31, 076/32, 084/1, 084/2, 084/3, 084/4, 0310/18, 0310/28, 0310/29, 0310/31, 0310/32, 0310/33, 0310/34, 0310/44, 0310/43, 0310/45, 0310/48, 0310/50, 0310/51, 0310/52, 0310/53, 0316	Ortonyai-dűlő, 55-56. utak kereszteződése	szakmai
12	23415	2121, 2122/1, 2122/2, 2122/3, 2123, 2124, 2125, 2139/2, 2141, 2142, 2143 (Bátaszék); 0169/1, 0170, 0172/14, 0172/15, 0172/22, 0172/23, 0172/26, 0172/27, 0172/28, 0172/29, 0172/30, 0172/31, 0172/32, 0172/33, 0172/34, 0172/35, 0172/36, 0172/40, 0172/42, 0172/47, 0172/48, 0172/49, 0172/50, 1059, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1067, 1068 (Alsónyék)	Gubaczi-hegy	szakmai
13	73259	0119/1, 0119/2, 0229/6, 0237/2, 0240, 0244/1, 0246/1, 0248/1, 0248/6 (Alsónyék); 0110, 0113/12, 0113/13, 0113/14, 0113/15, 0113/18, 0113/20, 0113/22, 0113/24 (Várdomb)	Limes-út	nyilvántartott
14	51616	0303/6	Besenyőhát-dűlő	szakmai
15	30724	0105, 0106/2, 0109/2, 0109/3, 0111/7, 0111/11, 0111/15, 0111/20, 0111/25, 0111/27, 0111/28, 0111/30, 0111/31, 0111/33, 0111/34, 0117/1, 0117/4, 0117/5, 0119/2, 0119/5, 0119/6, 0119/7, 0119/9, 0119/12, 0119/13, 0119/15, 0119/16, 0120, 0122/1, 0122/2, 0122/3, 0122/4, 0122/5, 0133, 0134, 0135, 0136, 0282/5 (Alsónyék); 0133/8, 0135/5, 0135/13, 0135/16, 0135/19, 0135/21, 0135/22, 0135/25, 0135/28, 0135/29, 0135/38, 0135/39, 0135/40, 0135/41, 0135/42, 0135/48, 0135/49, 0135/52, 0135/53, 0135/54, 0135/56, 0135/57, 0135/58, 0135/66, 0136, 0139/4, 0139/5, 0139/6, 0139/8, 0139/9, 0139/10, 0139/11, 0139/12, 0147/12, 0147/13, 0147/14, 0147/15, 0147/16, 0147/17, 0147/18, 0147/19, 0147/20, 0147/21, 0147/22, 0641/2, 0643,	Alsónyék-Bátaszék	szakmai

		0644/1, 0644/2, 0647, 0652/1, 0652/2, 0653, 0661, 0663, 2538/3 (Bátaszék)		
16	78945	0111/7, 0111/8, 0111/10, 0111/11, 0282/5	Kanizsa-dűlő M6 TO 10/a lh.	szakmai
17	51623	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7/1, 7/2, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 75, 76/2, 236, 284, 285	Ref. templom és környéke	szakmai
18	32046	0121/10, 0121/11, 0121/12, 0121/13, 0121/14, 0121/15, 0121/16, 0121/17, 0121/18, 0167/35, 1057, 1058, 1059, 1066, 1070	Sánchegy lába	szakmai
19	59096	0119/1, 0119/2, 0119/6, 0119/7, 0119/12, 0119/13, 0119/16, 0121/15–25, 0122/1–3, 1066 (Alsónyék); 0147/7–10, 0147/13, 0147/14, 0147/16–18, 0147/24, 0147/25, 0659/2, 0663/1–3 (út), 2101 (Bátaszék)	Lajvér M6 TO	nyilvántartott
19a		0147/11, 0147/12	Lajvér M6 TO	kiemelten védett
19b	85277	0147/11, 0147/12	Lajvér M6 TO	kiemelten védett lelőhely védőövezete
20	30729	0268/1, 0271/12, 0271/13, 0271/14, 0271/16, 0271/17, 0271/22, 0271/23, 0278/1, 0282/5, 0282/8, 0283/4, 0283/5, 0284/1 (Alsónyék); 0223/26, 0223/27, 0223/70, 0223/71, 0223/72, 0223/73, 0223/74, 0223/75, 0223/76, 0223/77, 0223/78, 0225/13, 0225/14, 0225/15, 0225/16, 0225/17, 0225/18, 0235/1 (Sárpilis)	Sárpilis-Alsónyék M6-M56 9. lh.	nyilvántartott
21	58178	0271/12 (Alsónyék); 0223/15, 0223/17, 0223/20, 0223/21, 0223/23, 0223/24, 0223/25, 0223/30, 0223/31, 0223/32, 0223/33, 0223/34, 0223/35, 0223/36, 0223/37, 0223/38, 0223/70, 0223/71, 0223/76, 0225/12, 0225/13, 0225/14, 0225/16, 0225/17, 0225/18, 0235/1 (Sárpilis); 0104/2, 0104/3, 0104/4, 0104/5, 0104/6, 0104/7, 0104/8, 0104/9, 0104/10, 0104/12, 0104/13, 0104/15, 0104/16, 0104/18, 0104/19, 0104/21, 0104/23, 0104/27, 0104/28, 0104/29, 0104/31, 0106, 0108/2, 0109/2, 0184/7, 435/5 (Várdomb)	Sárpilisi határ	nyilvántartott
22	96957	053/8	Holdas-dűlő	nyilvántartott
23	96959	011/17, 019/3	Legelő-dűlő	nyilvántartott
24	96961	086/3	Nyéki-dűlő III.	nyilvántartott
25	96963	0111/1, 0111/8	M6 autópálya és Lajvér-patak között	nyilvántartott

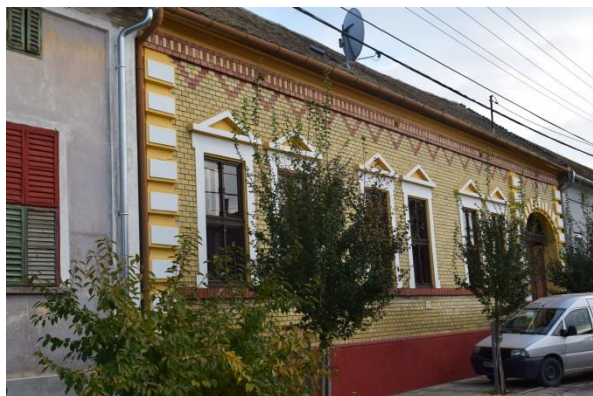

Alsónyék ismert régészeti lelőhelyeinek térképe
(K. Németh András adatszolgáltatása alapján)

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A község régi épületein a sárközi népi építészet vonásai figyelhetők meg, melynek számos példánya még áll a faluban. Jellemzőek az utcára merőlegesen álló (fésűs telepítésű) tornácos, vagy egyszerűbb esetben tornác nélküli lakóházak. A kis mélységű telkeken a gazdasági épületeket jellemzően a hátsó telekhatáron L alakban befordítva helyezték el. Megállapítható, hogy a lakóházak átépítésével, korszerűsítésével, valamint a régi házak helyén újak emelésével a hagyományörző épületek száma az elmúlt évtizedekben jelentősen megfogytakozott.

A XIX-XX. század fordulóján megjelentek a faluban a nagyméretű, zárt sorúan telepített, polgári jellegű lakóházak is, melyek homlokzatát és nyílászáróit – főként a nagyméretű kapukat - a kor eklektikus, szecessziós, később pedig art deco díszítésével látták el. A terménytárolásra használt nagyméretű padlások térfal-magasításán jellemzően a kisméretű – gyakran zsalus – szellőzőablakok sorakoznak, egyedi karaktert adva az utcaképeknek (Templom utca, Vasút utca, Mező utca). Jellemzőek a nagyméretű, téglalap alakú, középen felében osztott ablakok is. A faluban a kerítések mentén több nagyméretű, alul ólnak megépített góré is található.

A település kulturális öröksége sérülékeny, meg nem újuló erőforrás, melynek elemeit óvni kell. Ezen elemek bemutatása, védelme a településrendezési eszközökkel is fontos feladat.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

Alsónyék községben egy világörökségi várományos terület található.

(a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet 1. A római birodalom határai - A dunai limes magyarországi szakasza, 51. tétel)

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

A községben egy védett műemlék található: Református templom.

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Alsónyéken történeti kert, védett temető vagy védett temetkezési emlékhely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület

A településen nincs.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A településen nincs.

1.14.6.9. Helyi védelem

A műemlékeken kívül a helyi védelem alatt álló építmények jelentik a megőrzésre érdemes épített környezetet. Alsónyék építészeti öröksége rendkívül gazdag, különösen a település kicsi méretére tekintettel.

A község helyi védelem alá helyezett építményeit Alsónyék Község Önkormányzata Képviselő-testületének a község településképeinek védelméről szóló 2/2018. (II. 5.) önkormányzati rendelet 1. melléklete tartalmazza.

Sorszám	Cím	Hrsz.	Megnevezés
1.	Árpád u. 10.	46	lakóház
2.	Árpád u. 14.	42/1, 42/2	lakóház, gazdasági épület
3.	Árpád u. 21.	63	lakóház
4.	Árpád u. 8.	30	bolt
5.	Besenyő u. 7.	113	lakóház
6.	Béke u. 1.	227/4	idősek klubja
7.	Fábián u. 9.	247	lakóház
8.	Fábián u. 15.	255	lakóház
9.	Fő u. 1.	1	községháza
10.	Fő u. 2.	2	múzeum
11.	Fő u. 4.	241	lakóház
12.	Fő u. 6.	29/3	kultúrház
13.	Fő u. 8.	33	lakóház
14.	Fő u. 13.	41	lakóház, góré
15.	Fő u. 20.	71	lakóház
16.	Fő u. 22.	73	lakóház

17. Fő u. 23.	74	lakóház
18. Fő u. 26.	83	lakóház
19. Rákóczi u. 7.	196	lakóház
20. Rákóczi u. 8.	193	lakóház
21. Rákóczi u. 10.	188	lakóház
22. Rákóczi u. 12.	119	lakóház
23. Rákóczi u. 31.	129	lakóház
24. Temető	89	ravatalozó
25. Temető u. 2.	91	gazdasági épület
26. Temető u. 4.	134	lakóház
27. Templom u. 8.	274	lakóház
28. Templom u. 9.	296/1	lakóház
29. Templom u. 11.	295	lakóház
30. Templom u. 19.	289	góré
31. Templom u. 23.	287	lakóház
32. Templom u. 24.	282	lakóház
33. Templom u. 26.	283	lakóház
34. Templom u. 37.	16	góré
35. Vasút u. 1.	271	lakóház, gazdasági épület
36. Vasút u. 11.	266	lakóház
37. Vasút u. 14.	249	lakóház
38. Vasút u. 16.	248	lakóház
39. Vasút u. 17.	263	lakóház
40. Vasút u. 18.	246/2	lakóház
41. Vasút u. 19.	262	lakóház
42. Vasút u. 20.	245	posta, lakóház
43. Vasút u. 21.	261	lakóház
44. Vasút u. 22.	243	lakóház
45. Vasút u. 23.	260	lakóház
46. Vasút u. 24.	241	középület
47. Virág u. 4.	17	lakóház
48. Virág u. 6.	19	lakóház
49. Virág u. 12.	51	lakóház
50. Szőlőhegy	743	présház
51. Szőlőhegy	884	présház
52. Szőlőhegy	888	présház
53. Szőlőhegy	892	présház
54. Szőlőhegy	900	présház
55. Szőlőhegy	911	présház
56. Szőlőhegy	972	présház
57. Szőlőhegy	995	présház
58. Szőlőhegy	1040	présház
59. Szőlőhegy	1047	présház
60. Szőlőhegy	1060	présház
61. Szőlőhegy	1062	présház
62. Nyékipuszta	0583/20	kúria
63. Nyékipuszta	0583/5	istálló
64. Nyékipuszta	0583/3	istálló
65. Nyékipuszta	0583/1	magtár
66. Új temető	0316	kőkereszt

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

1. A településen több leromlott állagú épület található, az ilyen ingatlanok környezete is leértékelődhet.
2. A régi épületek felújítása gyakran nem a hagyományőrző szemlélettel történik (új formájú nyílászárók, a régi épületekhez nem illő újfajta építőanyagok, harsány színek).
3. A kialakult településképbbe egyes tömegűkkel és architektúrájukkal (forma, anyaghasználat, szín, stb.) nem illeszkedő új foghíj-beépítések rontják a település képét.
4. Az utcai légvezetékek ellehetetlenítik az utcák fásítását.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Alsónyék közúton Bátaszéktől 2 km, Bajától 19 km, Szekszárdtól 20 km, Bonyhádtól 23 km, Mohácstól 40 km, Péctől 60 km, Budapesttől 160 km távolságra fekszik.

A településen áthalad a 46. számú Sárbogárd – Bátaszék, és a 154-es számú Bátaszék – Baja – Kiskunhalas vasútvonal.

A község közúti kapcsolatai jónak mondhatóak, a Budapest - Dunaújváros – Szekszárd – Bóly közti M6 autópálya a település külterületén halad keresztül, sőt az autópálya bátaszéki csomópontja is részben Alsónyék területén található. Az M6 autópálya Ivándárdáig jelenleg építés alatt áll, és távlatban teljes kiépülése esetén Budapest – Eszék – Sarajevo – Ploce között teremtene nemzetközi gyorsforgalmi út kapcsolatot. Alsónyéket az 55. Szeged – Bátaszék és az 56. számú Szekszárd - Udvar országos főúton keresztül lehet megközelíteni.

Alsónyék belső úthálózatának gerincét az 55. sz. főútról leágazó 5115. sz. út (Fő utca, Fábián Pál utca) képezi. A községet érinti még az Alsónyék és Bátaszék közti 5513. sz. országos mellékút (az 55. út régi nyomvonala).

1.15.2. Közúti közlekedés

A település közlekedési rendszere kialakult, a belső kiszolgáló utak szilárd burkolatúak, szélességük átlagosan 3 méteres, mely a kis forgalomra tekintettel elégséges.

A csomópontok a forgalom figyelembevételével kerültek kialakításra. A község külterületén az 55. és 56. utak új körforgalmú csomópontja található. Az 55. útról Alsónyék belterületére vezető csomópontoknál jármű-osztályozó sávok kerültek kialakításra.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti községi közlekedés

A településen helyi autóbusz közlekedés nincs. Távolsági autóbusz járatok betérnek a településre. A buszmegállók kiépítettsége, valamint a járatok gyakorisága megfelelő.

1.15.3.2. Kötőtpályás községi közlekedés

A község külterületén áthalad a 46. számú Sárbogárd – Bátaszék, valamint a 154. számú Bátaszék – Baja - Kiskunhalas vasútvonal, a község szélén vasúti megállóval. Sajnos a vasúti megálló épülete használaton kívüli, ez is hozzájárulhat a vasút népszerűség-vesztéséhez.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Alsónyéken áthalad a Tolna megye területrendezési tervében szereplő Dombóvár – Bonyhád –

Szálka – Alsónyék – Bába között tervezett térségi kerékpárút, ennek azonban még egyetlen szakasza sem kiépített. A terv szerint a kerékpárút Várdomb – Óberekpusztától a sárpilisi felüljárón keresztül Betekintpuszta érintésével a Fábián utcán keresztül, és a Báticasék – Bába közti befejezetlen vasúti töltés felhasználásával halad északról dél felé.

További tervezett térségi kerékpárút (Alsónyék és Pörböly között) a települést nyugat-kelet irányban szeli át, nyomvonala a Fábián Pál utcától indul és az 55. számú út mentén halad Pörböly-Baja felé.

Jelenleg Báticasék benzinkút és Alsónyék között létezik egy jól kiépített kerékpárút, melynek hossza 310 méter. Ennek észak-keleti szakasza távlati tervben Szekszárd – Bába közti térségi kerékpárút része lehet.

Önálló gyalogutak nem találhatók a településen, a gyalogos forgalom belterületen a közutak mentén kiépített járdákon bonyolódik le.

1.15.5. Parkolás

A településen a faluház előtt található 5 férőhelyes, valamint az új temetőnél 12 férőhelyes parkoló. A jelentősebb intézmények (községháza, templom, óvoda, ABC) környékén még nincs kiépített parkoló.

1.15.6. Vízi közlekedés

Alsónyéken nincs vízi közlekedésre alkalmas vízfelület.

1.15.7. Légi közlekedés

Alsónyékhez a legközelebbi – nem nyilvános - repülőtér Ócsényben (17 km) és Baján (25 km) található.

1.16. Közművesítés

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

Alsónyék község közüzemű vízellátását a Báticasék-Alsónyék-Pörböly-Bába kistérségi vízmű biztosítja, melynek üzemeltetését az E.R.Ö.V. Zrt. Tolnai Üzemigazgatósága végzi. A vízmű központja és kútjai Báticasék város területén található, Alsónyéken a Fő utcai parkban áll a község számára a hálózati nyomást biztosító víztorony. A rendszer vízbázisát mélyfúrású kutak biztosítják, melyhez 4 db üzemelő kút és 2 db tartalék kút tartozik. A szolgáltatott ivóvíz mennyisége és minősége is megfelelő.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A község belterületén a közüzemi szennyvízcsatorna hálózat még nem épült ki, de tervek készültek rá. A tervek szerint Alsónyék és Pörböly szennyvizeit a báticaséki szennyvíztisztító telepre vezetik.

Jelenleg a keletkezett szennyvizet szennyvíz-tároló medencékben gyűjtik, és szippantó autóval a Báticaséki szennyvíztisztító telep szippantott szennyvíz-fogadójaiba szállítják.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település belterületi csapadékvíz elvezetése túlnyomórészt nyílt árokrendszerrel történik, néhány mellékutcában azonban nincs kiépítve semmilyen vízvezető rendszer. Az árkok jobbára szikkasztóként működnek, potenciális befogadójuk az Alsónyék és Báticasék között csatornázott mederben folyó Lajvér-patak és a Szekszárd-Bátai-főcsatorna.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

A község elektromos energia ellátása megfelelő, a közvilágítást energiatakarékos fényforrások biztosítják.

A település elektromos energia-ellátását a Szekszárd-Bátaszék és Szekszárd-Decs 20-20 kV-os gerincvezetékek biztosítják. A településen 11 db transzformátor állomás található.

Alsónyék teljes belterületén kiépült a vezetékes földgáz-hálózat és a lakóingatlanainak több, mint 90 %-a vezetékes földgázzal ellátott. Az újonnan kijelölt lakóterületek (Síki utca kelet-nyugati szakasza, Fő utca északnyugati szakasza) még ellátatlan településrészek.

A község a földgázt Bátaszék felől kapja. A vezetékes földgáz-ellátást az E.on Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. szolgáltatja.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A település energiagazdálkodása a jövőben a természeti adottságoknak köszönhetően jelentős változáson mehet keresztül. Az elektromos áram előállítására a megújuló energiák: a biomassza, a szél-, nap-, víz és a geotermikus energia alkalmazása jöhet számításba.

Alsónyéken az éves napfénytartam átlagosan 2500 óra körül alakul, ami jelentős részben elegendő a fűtés és a használati melegvíz előállításához. A háztartási léptékű szélenergia hasznosítása sem zárható ki a térségben – elsődlegesen külterületen -, illetve a geotermikus energia is mindenütt rendelkezésre áll. A háztartási méretű kiserőművek közüzemi hálózathoz való csatlakozását engedélyezi a szolgáltató.

A település intézményeinek közeljövőben tervezett megújuló energiaforrások alkalmazásával történő üzemeltetése a lakosság szemléletmód váltását is elősegíti a jövőben. Ez eredményezheti, hogy a háztartások energiaellátása is megújuló energiaforrások alkalmazásával történjen hosszútávon.

Az önkormányzat jelenleg nem alkalmaz megújuló energiát az intézményein, de a közeljövőben tervezik elhelyezését a polgármesteri hivatal épületére.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energia-hatékonysági értékelése

Alsónyék településrendezési terve készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A településen mindhárom mobilszolgáltató (Telekom, Telenor, Vodafone) vételi lehetősége adott, és 4G mobiltelefon szolgáltatást tud biztosítani.

A Telekom hálózat törzsvégpontos rendszerű és közvetlenül földbe fektetett kábelekből áll. A hálózat második síkja föld feletti hálózat. Műholdas TV szolgáltatást és mobil lefedettséget biztosítanak. A hálózatban jelenleg 119 áramkör üzemel, ebből 51 SAT TV.

A Tarr Kft kábel TV, internet és telefon szolgáltatást nyújt az előfizetőknek.

A község területén a szőlőhegyen és az 56. út közelében állnak hírközlési antennák. A vezetékes telefon-szolgáltatás megfelelő, bár egyre inkább háttérbe szorul.

Az elektronikus hírközlési létesítmények elhelyezésének területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26.§ (1) bekezdése szabályozza. A hírközlési építmények építésével, engedélyezésével kapcsolatos szabályokat az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 20/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet tartalmazza. Ennek alapján a hálózatengedélyes szolgáltatók hálózati rendszereit rögzíteni szükséges

a településrendezési eszközök keretében készített infrastruktúra alátámasztó tervében, hogy a fennálló, illetve a tervezés hatására várhatóan keletkező konfliktusok feltárhatók legyenek. Az *elektronikus hírközlési építmények egyéb vonalas építményfajtákkal való keresztezését, megközelítését és védelmét a 8/2012. (I. 26.) NMHH rendelet rögzíti.*

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

A község területén különösebb talajszennyező tevékenység nem folyik. A település belterületén a szennyvízcsatorna-hálózat még nem került kiépítésre. Nagyüzemi állattartás Nyéki pusztán működik.

A legfőbb potenciális talajszennyezést a mezőgazdasági művelés vegyszerhasználata, valamint az illegálisan elszikkasztott szennyvizek jelentik.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Alsónyék közigazgatási területén élő vízfolyások a Lajvér-patak, a Szekszárd-Bátai-főcsatorna (Sárvíz-csatorna) és a Kis-Násznó-csatorna. A felszíni vizeket potenciálisan a mezőgazdasági vegyszerezésen kívül más szennyezés nem veszélyezteti.

Alsónyék közigazgatási területét érinti az országos vízminőség-védelmi terület övezete. A 27/2004. (XII. 25) KvVM rendelet melléklete alapján Alsónyék érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A tiszta, egészséges levegő biztosítása alapvető emberi szükséglet. A levegő tisztaságának védelmét jogszabályok írják elő. A levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület-és településrendezési tervek kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben - a külön jogszabályokban foglaltak szerint - érvényesíteni kell.

A településen légszennyezés jellemzően a fűtésből, a mezőgazdasági és ipari eredetű tevékenységből, valamint a közlekedésből tevődik össze. Mivel a község földgázzal ellátott, a szilárd tüzelésű fűtés csak a háztartások kis hányadára jellemző. A légszennyezettség mértékére mérési adatok nem állnak rendelkezésre, de megállapítható, hogy a településen a levegő minősége jónak mondható.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A legjelentősebb környezeti zajforrások a közlekedési és az üzemi jellegű tevékenységek, de a vendéglátás, szórakoztató tevékenységek, a háztartásokban használt gépek, berendezések, valamint egyéb emberi tevékenységek is ide tartoznak.

A település belterületén a fenti tevékenységek közül a közlekedésből származó zaj- és rezgésterhelés a legmeghatározóbb, tekintettel arra, hogy a belterület közelében halad a Bátaszék-Baja-Kiskunhalas közti vasútvonal és a Szeged – Bátaszék közti 55. sz. út, bár egyik közlekedési pálya közvetlen közelségében sem állnak lakóépületek.

A zaj és rezgésvédelmi követelményeket a védendő létesítmények, területek besorolásának függvényében a környezeti zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM EüM együttes rendelet I. számú melléklete szabályozza.

1.17.5. Sugárzás védelem

A hazai nukleáris létesítmények közül Alsónyéktől a paksi atomerőmű 53 km, a bátaapáti kiégett kazetták átmeneti tárolója 10 km távolságban található.

17.6. Hulladékkezelés

A községben keletkezett hulladékot az NKHV Zrt. alvállalkozója, az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Kft. szállítja a cikói hulladékártalmatlanító telepre. A településen a szelektív szemétyűjtés megoldott, bár az önkormányzat megítélése szerint ezzel még gondok vannak. A közelben Bátaszéken és Szekszárdon működik hulladékudvar.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetszennyezést olyan építmények okozhatnak, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a településképet, valamint a tájat. Ilyen építmények jellemzően a víztornyok, gyárkémények, antennák, ipari tevékenységek tornyai.

A település belterületén a víztorony, a szőlőhegyen egy hírközlési torony olyan építmény, amely a településképet jelentős mértékben kedvezőtlenül befolyásolja, de ezek fennmaradása még hosszú távon várható.

1.17.8. Árvízvédelem

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet Alsónyéket „C”, enyhén veszélyeztetett minősítési osztályba sorolja.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet 1. számú melléklet értelmében Alsónyék község **II. katasztrófavédelmi osztályba** tartozik. A katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében a Katasztrófavédelmi Igazgatóság lebiztosítás szükségességét írja elő a községben. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete szerint a katasztrófavédelmi szempontból II. veszélyességi osztályba sorolt településeken az elégséges védelmi szint megletéhez a következők szükségesek:

- Riasztás: a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása
- Lakosságvédelmi módszer: a kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően, elsősorban elzárkózás
- Felkészítés:
 - a) a lakosság 3 évente történő aktív tájékoztatása,
 - b) a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok

biztosításával,

- c) a lakosság felkészítése a riasztás módszerének és jelének felismerésére, valamint az annak megfelelő magatartási szabályokra

- Védekezés:

- a) különleges felszerelések és kiképzett szakértők (önkéntes mentőszervezetek) bevonásának tervezése és begyakoroltatása,
- b) a kockázatbecslésnek megfelelően egyes polgári védelmi szakalegységek megalakítása,
- c) a karitatív és más önkéntes, humanitárius feladatot ellátó szervek bevonásának tervezése-
Induló katasztrófavédelmi készlet: teljes induló katasztrófavédelmi készlet megléte.

A Virág u. 15. szám alatt található a település működőképes riasztó eszköze.

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település területén alábányászott területek, barlangok a rendelkezésre álló adatok alapján nem találhatók.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

Tolna Megye Területrendezési Tervének 3.11. melléklete szerint Alsónyék földtani veszélyforrással érintett település.

A község a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatszolgáltatása szerint a *Felszínmozgásos területek kataszterében* nem szerepel, így földtani veszélyforrással nem érintett.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

A településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Lásd. 1. 17. 8. pontot.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Tolna megye Területrendezési terve szerint Alsónyék község közigazgatási területét érinti a rendszeresen belvízjárta terület övezete.

1.18.2.3. Mélyfekvésű területek

A község területén nem találhatók.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Lásd az 1.17.8. pontot.

1.18.3. Egyéb

Egyéb veszélyeztetettség a településen nem ismert.

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

A község területén ilyen probléma nem merül fel.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

A község területén repülési vagy honvédelmi okokból elrendelt magassági korlátozásról nincs adat.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Alsónyék településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

A község területén a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatszolgáltatása alapján működő bánya, valamint megkutatott és nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon nem ismeretes.

1.20. Városi klíma

A település méretéből fakadóan városi klímáról érdemben nem lehet beszélni.

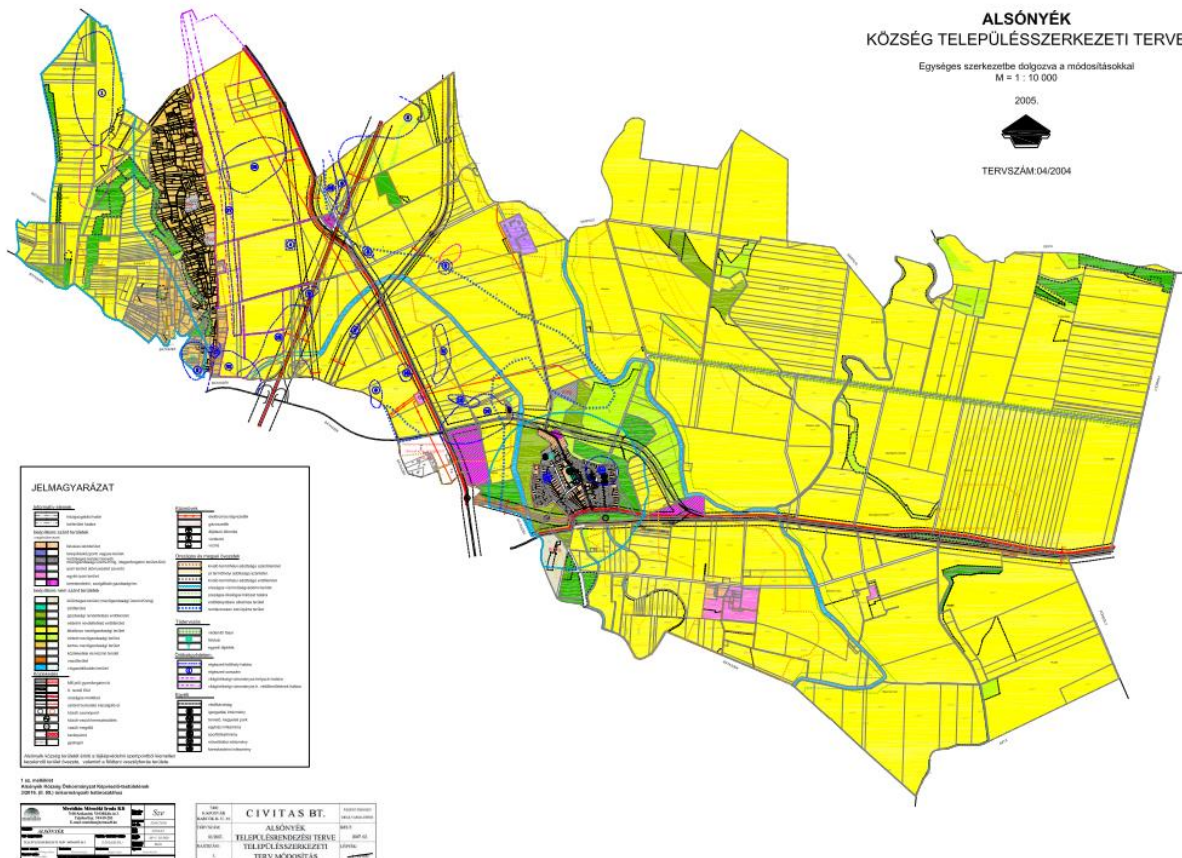
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

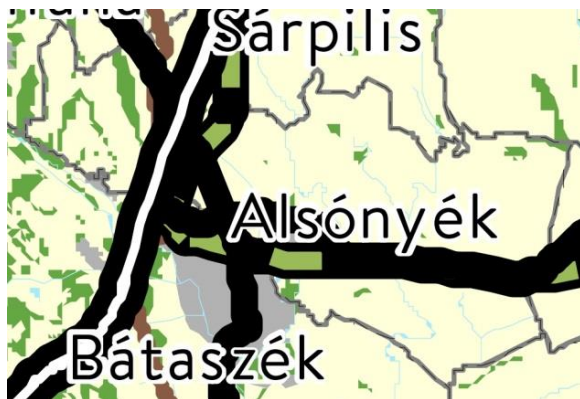
A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

- Az elvándorlás, népességcsökkenés a településen is tapasztalható, viszont csekélyebb mértékben a megyei átlaghoz képest, tekintettel a jó közlekedésföldrajzi viszonyoknak, adottságoknak.
- A meglévő alulhasznosított gazdasági területek és a tervezett gazdasági területek lehetővé teszik új vállalkozások megtelepedését, illetve a meglévők fejlesztését.
- A természeti, művi, és kulturális örökség megóvása hozzájárulhat a település felértékelődéséhez.
- A település közmű-ellátottsága – a szennyvíz-elvezetést leszámítva - jó, az újabb lakó-, gazdasági funkciók kialakításánál a meglévő hálózatok bővíthetők.
- A település alapfokú intézményellátottsága részleges, cél a meglévő funkciók megtartása és fejlesztése.
- Letelepedés továbbra is jellemzően a belterületen valósul meg, viszont a szőlőhegyen a továbbiakban számolni lehet lakfunkciók megjelenésével is.

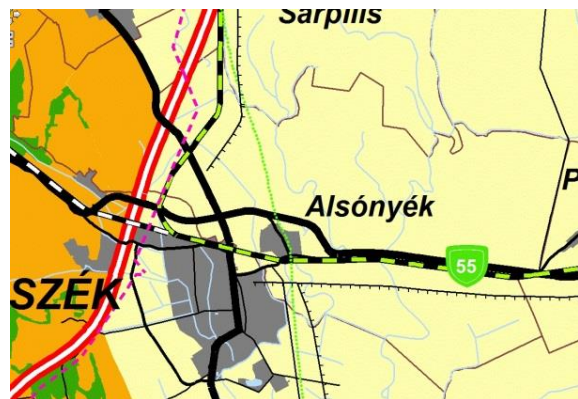
2.2. A hatályos településrendezési terv és a területrendezési tervek egymásra hatása

A hatályos településszerkezeti terv

Országos területrendezési terv kivonata

Megyei területrendezési terv kivonata

A hatályos településszerkezeti terv és a területrendezési tervek összhangja a község területét érintő nyomvonalas létesítmények (vasútvonal, autópálya, országos mellékút) vonatkozásában teljeskörűen biztosított. Tolna megye területrendezési tervében szerepel egy 132 kV-os tervezett elektromos vezeték Sióagárd felől Bátaszék városáig, amely eddig még nem épült meg.

A megyei területrendezési tervben szereplő települési térségek lényegében megegyeznek a településrendezési terv beépítésre szánt területeivel, de a külterületi majorok (Nyékipusztá, Betekintpusztá, Csikómajor) nem jelennek meg települési térségként.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Társadalom:

A megyeszékhely, valamint Bátaszék, Szekszárd és Baja városok közelsége pozitívumként említhető, ennek ellenére a település népességének alakulásában csökkenés figyelhető meg. A lakosság korösszetétele alapján öregedő.

A népesség megtartására, a társadalom öregedő korösszetételének megfordítására az Önkormányzat helyi szinten lehetőségeihez képest folyamatosan törekszik.

Környezet:

A település külterületének jelentős része jó, illetve kiváló termőhelyi adottságú szántóterület. A közigazgatási területen tájképvédelmi terület a Szekszárdi dombvidék lankáin (56. sz. főúttól nyugatra) található.

A község területén egy műemléki védettségű objektum található.

A község egységes településképpel rendelkezik. A megyei átlaghoz képest alacsonyabb a lakatlan épületek aránya, de helyenként találhatók megüresedett, eladásra váró épületek is, amelyek egyben letelepedésre adnak lehetőséget.

A mezőgazdasági telephelyek nagyobb részben kihasználtak, a meglévő kihasználatlan épületekben viszont még új funkciók befogadására van lehetőség.

Az Önkormányzat intézményeinek megtartása mellett fokozatosan fejleszti épületállományát, karbantartásukról anyagi lehetőségei függvényében gondoskodik.

Gazdaság:

A település fő profilja az agrárgazdálkodás. A legnagyobb arányban termesztett növények a búza, kukorica, árpa, napraforgó, repce. Ezen felül a szőlőhegyen a szőlőtermesztés, borászat a jellemző tevékenység. Az ipari szektorba néhány kisebb ipari és szolgáltató profilú vállalkozás (autószerelő) sorolható. Nagy szükség lenne a kisvállalkozások további megerősödésére. A helybeli munkahelyeken kívül sokan ingáznak a megyeszékhelyre és a környékbeli településekre dolgozni.

A községben az idegenforgalom nem jelentős, bár a borturizmus fejlesztése reális irány lehet.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Gyengeségek:

- A település lakossága elöregedő, a jól képzett fiatalok elvándorolnak a településről.
- Szélesedik a társadalmi szakadék a településen élők rétegei között.
- Lakásállomány elöregedése.
- A belterületen lévő légvezetékek és a víztorony negatív hatása a településképre.
- A mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozása, késztermékek előállítása, értékesítése nincs arányban az ezekben rejlő lehetőségekkel. A gazdasági területek, vállalkozásra alkalmas területek csak részben kihasználtak.

Erősségek:

- A megyeszékhely és Bátaszék közelségének köszönhetően új családok részéről érezhető a letelepedési szándék.
- Kedvező földrajzi adottságok;
- Kedvező környezeti adottságok;
- Rendezett belterületi lakóterületek;
- Kedvező közlekedés-földrajzi helyzet: a településen illetve annak közelében autópálya, főutak és vasútvonalak haladnak át;
- A településen új vállalkozások számára alkalmas gazdasági területek találhatók.

Lehetőségek:

- Munkahelyek teremtésével, a települési alapfunkciók megerősítésével, továbbiak kialakításával a település népessége megtartható.
- A civil kezdeményezésekbe a közösségi kohézió erősítése, fejlesztése érdekében a fiatalok bevonása.
- A megújuló energiaforrások alkalmazása a közösségi célú intézmények, a háztartások, a gazdasági funkciójú létesítmények energia ellátásánál.
- A természeti és építészeti értékek védelme.
- A település lakókörnyezetének fejlesztése: járdák építése, csapadékvíz- és szennyvíz elvezetés megoldása.
- A kerékpáros közlekedés fejlesztése a település lakóinak közlekedési biztonságának növelése, valamint a turizmus fejlesztése érdekében Szekszárd, illetve Baja felé.
- A település a nagyobb léptékű fejlesztési elképzeléseit elsősorban pályázati támogatások igénybevételeivel tudja megvalósítani. Ez a támogatás nagyrészt a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló hazai és európai uniós forrásokból tevődik össze. A támogatások súlyponti területe a gazdaságélénkítés, amiből helyi fejlesztések is megvalósíthatók.
- A programturizmus erősítése céljából kapcsolódás a környék településeinek rendezvényeihez.

Veszélyek:

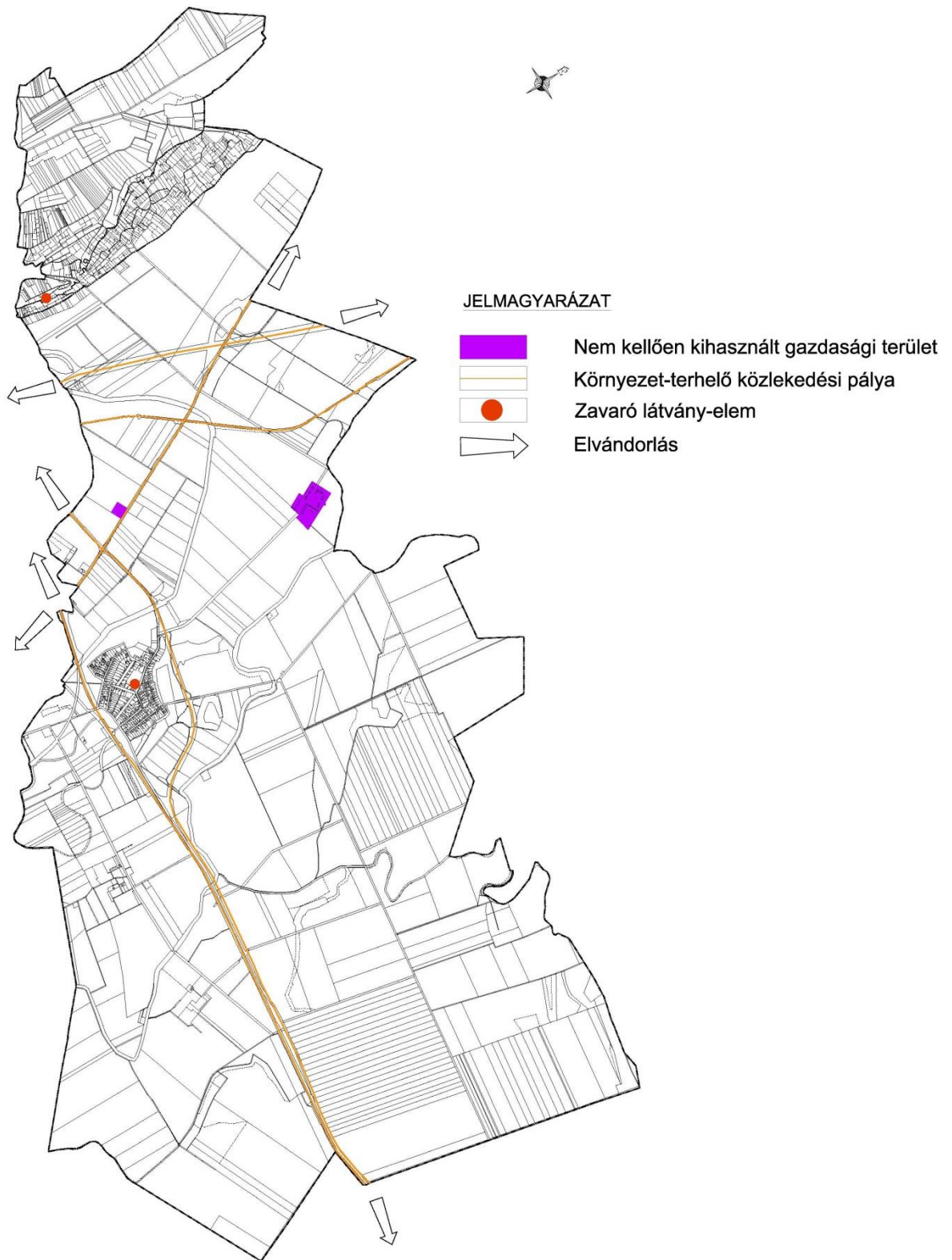
- A település lakosságának további öregedése.
- A képzett, munkaképes lakosság elvándorlása.
- A kihasználatlan gazdasági területek, telephelyek negatívan befolyásolják a településképet.
- Elhanyagolt, műveletlen területeken tájidegen növényfajok megtelepedése.
- A nagytáblás mezőgazdasági művelésen alapuló vállalkozások miatt a gazdaság egysíkúvá válhat. A kisvállalkozások versenyképessége tovább romlik.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

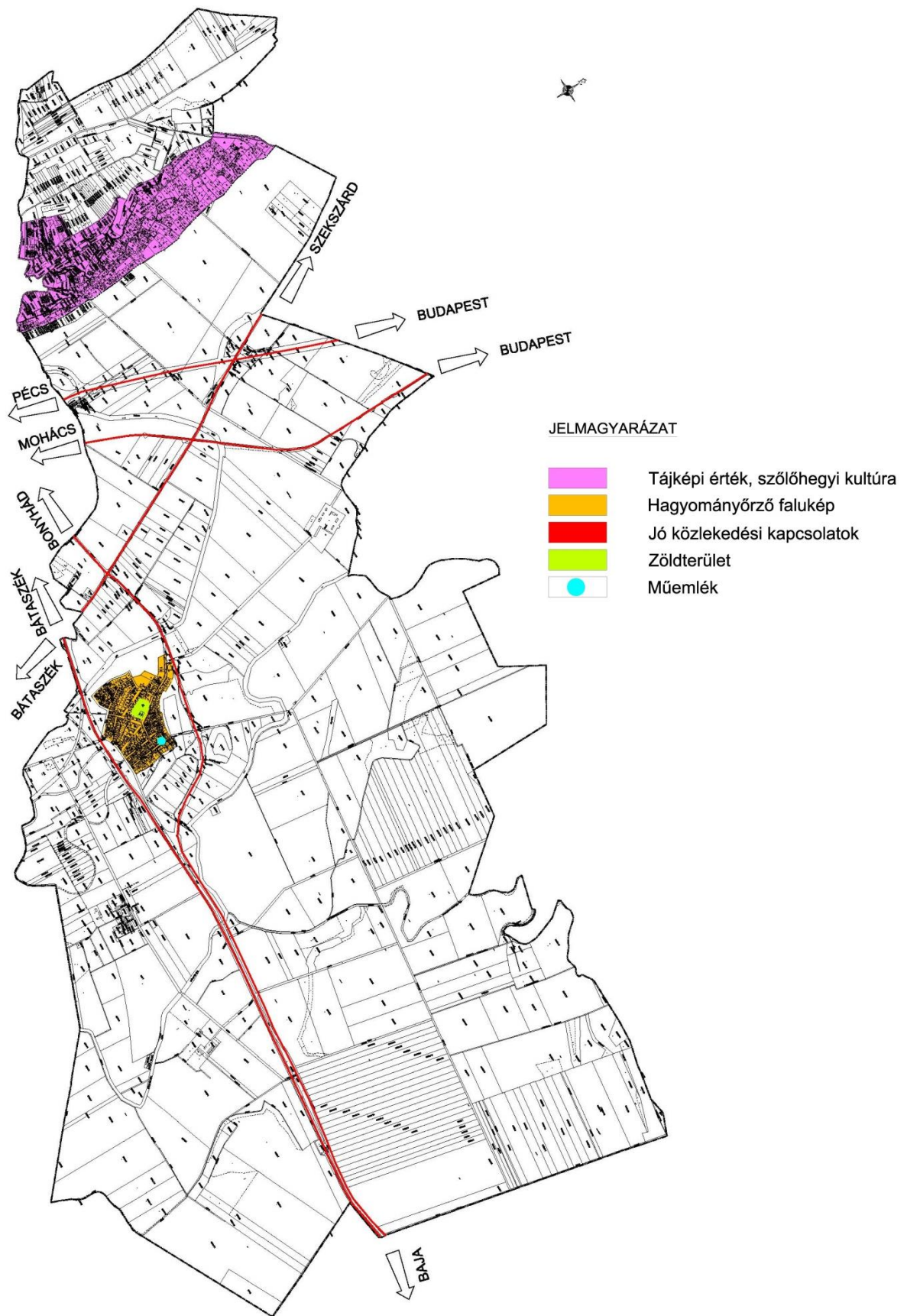
A településrendezési tervben a geomorfológiai, vízföldrajzi, természetvédelmi és örökségvédelmi szempontokat szem előtt kell tartani. Az Önkormányzat által kitűzött és jóváhagyott településfejlesztési célok számára szükséges területeket és infrastruktúra hálózatokat a településrendezési tervekben biztosítani kell. A biztonságos, élhető lakókörnyezet biztosítása az Önkormányzat feladata, aminek kialakítását a településrendezési eszközök szabályozzák.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása:

Problématérkép - átnézet

Értéktérkép – átnézet

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Belterület

A Sárköz vidékére jellemző, falusias, ugyanakkor sűrűn beépített belterület zárt, kompakt egységet alkot és markánsan elválik a külterülettől. A belterületen nagy számban találhatók hagyományőrző népi épületek.

Üzemi területek

A belterület északi részén és a külterületi majorokban találhatók üzemi jellegű telephelyek.

Agrár területek

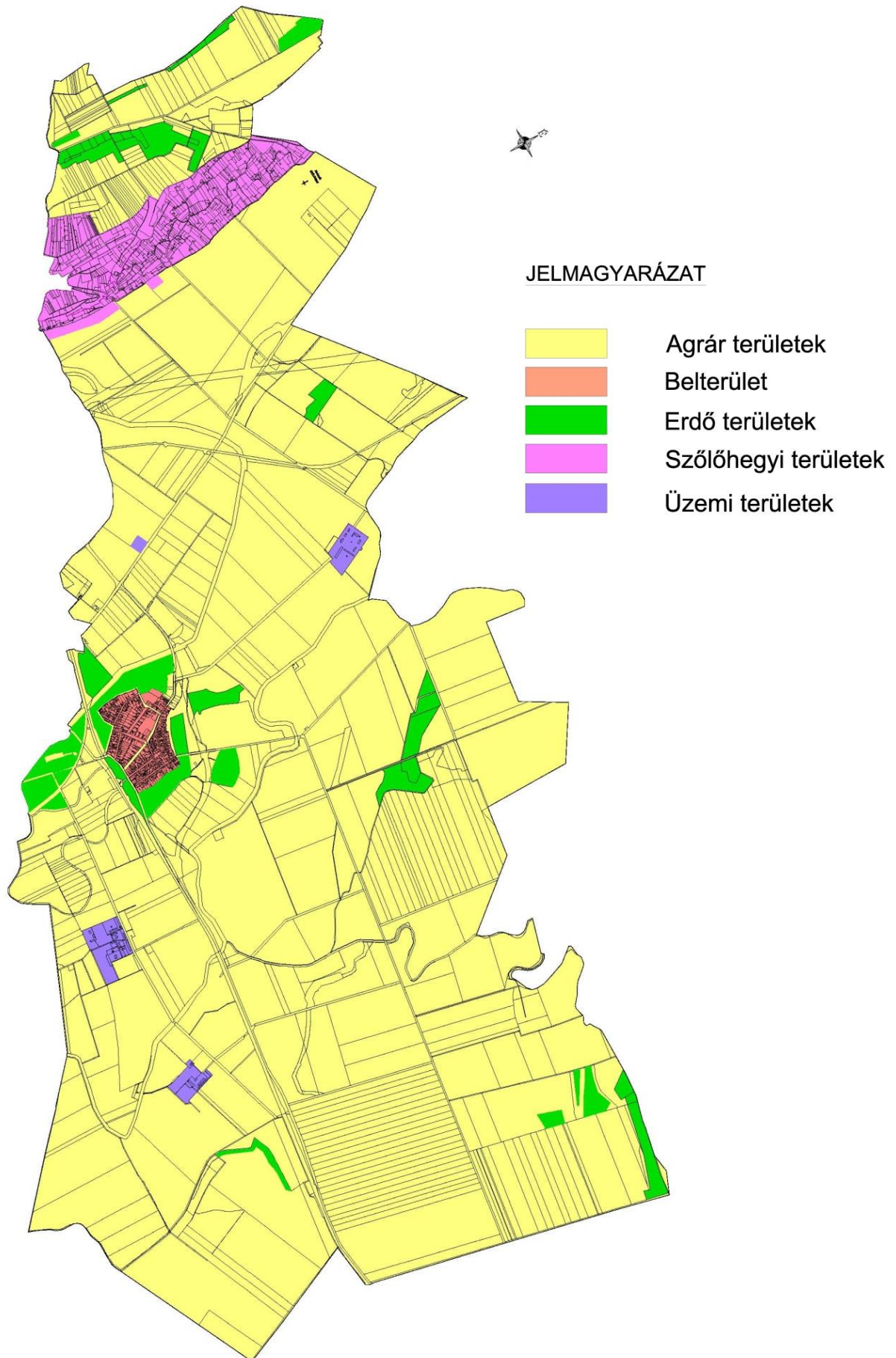
A község külterületének jellemzően szántóföldi művelésű – legnagyobb - része ide tartozik.

Szőlőhegyi területek

A község jellemzően szőlőművelésre használt zártkerti része sorolható ide.

Erdő-területek

A külterület egyes részein előforduló erdőfoltok sorolhatók ide.

3.3.2. Szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

Alsónyék Község Önkormányzata megkeresésére a Központi Statisztikai Hivatal a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján nyilatkozott 2019. 09. 04-én kelt üzenetében, hogy a településen szegregátum, illetve szegregációval veszélyeztetett terület nem található.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A település nem rendelkezik egyéb szempontból beavatkozást igénylő területekkel.

*Megjegyzés: A Kr. mellékletében szereplő tartalmi követelmények 1.7.2., 1.9.5., 1.10.1., 1.10.4., 1.10.5., 1.10.7., 1.11., 1.14.1.2., 1.14.4., 1.14.6.6., 1.14.6.8., 1.16.2.3., 1.18.1.1., 1.18.1.3., 1.18.2.1., 1.18.2.4., 1.18.3.3., 1.20. számú fejezetek Béres István települési főépítész 2019. november 25 -én kelt nyilatkozata alapján nem kerültek kidolgozásra.